

ЛОКАЛНИ РЕГИСТАР ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ БОСИЛЕГРАД 2022

ОПШТИНА
БОСИЛЕГРАД

Босилеград, март 2022. године

САДРЖАЈ

1. Увод	2
2. Значење израза	3
3. Правилник о методологији	4
4. Општи подаци о локалном регистру	5
5. Методологија прикупљања података	7
6. Општи подаци о Босилеграду	7
7. Реализација пројектног задатка	13
7.1. Привредни субјекти – извори загађивања	13
8. Управљање комуналним отпадом	15
9. Мониторинг	30
10. Извешај о стању животне средине	35
11. Закључна разматрања	36
12. Коришћена законска регулатива и друга документација	37
13. Прилози	38

1. УВОД

Локални регистар извора загађивања се израђују на основу Закона о заштити животне средине („Службени Гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09 – др.закон, 43/11 – одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 – др.закон) и Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања („Службени Гласник РС“, бр. 91/10, 10/13 и 98/16).

Регистар извора загађивања животне средине је регистар информација и података о загађивачима животне средине и представља полазну основу за идентификацију и мониторинг извора загађивања животне средине. Регистар извора загађења животне средине је установљен да би се задовољиле растуће потребе државних органа, али и шире заједнице за информацијама о изворима и количинама загађујућих материја које се емитују у животну средину.

Циљ израде Локалног регистра извора загађивања произилази из потребе за квалитетним и правовременим информацијама о загађивању животне средине из предузећа која емитују загађујуће материје у животну средину. За потребе регистра прикупљају се подаци о одређеним загађујућим материјама које се емитују у ваздух, воду и тло у зависности од делатности, као и подаци о количинама и карактеристикама неопасног и опасног отпада. Ове информације су предуслов за успостављање ефикасног система заштите животне средине којег чине:

- идентификацију извора појединих загађујућих материја
- смањивање загађења из индустријских постројења и других извора на најмању могућу меру постизање високог нивоа заштите ваздуха, вода и земљишта, односно животне средине у целини;
- утврђивање количина и праћење трендова емисија специфичних загађујућих материја ради снижавања нивоа ризика од њиховог негативног дејства;
- унапређење информисаности јавности и њено укључивање у процесу одлучивања о питањима животне средине;
- промоција превенције загађења, чистије производње, минимизација отпада, енергетске ефикасности и др;
- рационализација и интеграција постојећих захтева за извештавањем на локалном и националном нивоу;
- правовремено достављање информација свим заинтересованим странама.

2. ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА

- 1) животна средина јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;
- 2) квалитет животне средине јесте стање животне средине које се исказује физичким, хемијским, биолошким, естетским и другим индикаторима;
- 3) регистар извора загађивања животне средине јесте скуп систематизованих података и информација о врстама, количинама, начину и месту уношења, испуштања или одлагања загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије (буке, вибрација, топлоте, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) из тачкастих, линијских и површинских извора загађивања у животну средину;
- 4) активност која утиче на животну средину јесте сваки захват (стални или привремени) којим се мењају и/или могу променити стања и услови у животној средини, а односи се на: коришћење ресурса и природних добара; процесе производње и промета; дистрибуцију и употребу материјала; испуштање (емисију) загађујућих материја у воду, ваздух или земљиште; управљање отпадом и отпадним водама, хемикалијама и штетним материјама; буку и ви брације; јонизујуће и нејонизујуће зрачење; удесе;
- 5) постројење јесте стационарна техничка јединица у којој се изводи једна или више активности које су утврђене посебним прописом и за чији рад се издаје дозвола, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том месту и која може произвести емисије и загађења;
- 6) загађивање животне средине јесте уношење загађујућих материја или енергије у животну средину, изазвано људском делатношћу или природним процесима које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи;
- 7) загађивач јесте правно или физичко лице које својом активношћу или неактивношћу загађује животну средину;
- 8) загађујуће материје јесу материје чије испуштање у животну средину утиче или може утицати на њен природни састав, особине и интегритет;
- 9) оптерећење животне средине јесте појединачни или збирни утицај активности на животну средину које се може изразити као укупно (више сродних компоненти), заједничко (више разнородних компоненти), дозвољено (у оквиру граничних вредности) и прекомерно (преко дозвољених граничних вредности) оптерећење;
- 10) емисија јесте испуштање и истицање загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или емисије енергије из извора загађивања у животну средину;

- 11) ниво загађујуће материје јесте концентрација загађујуће материје у животној средини, којом се изражава квалитет животне средине у одређеном времену и простору;
- 12) отпад јесте свака материја или предмет дефинисан законом којим се уређује управљање отпадом;
- 13) опасне материје јесу хемикалије и друге материје које имају штетне и опасне карактеристике;
- 14) извори загађивања животне средине јесу локацијски одређени и просторно ограничени тачкасти, линијски и површински извори загађујућих материја и енергије у животну средину;
- 15) оператер јесте свако физичко или правно лице које, у складу са прописима, управља постројењем, односно комплексом или га контролише или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења;
- 16) комплекс подразумева просторну целину под контролом оператера, где су опасне материје присутне у једном или више постројења, укључујући појединачну или заједничку инфраструктуру, односно појединачне или заједничке активности;

3. ПРАВИЛНИК О МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА ИЗРАДУ НАЦИОНАЛОГ И ЛОКАЛНОГ РЕГИСТРА ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА, КАО И МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА НАЧИНЕ И РОКОВЕ ДОСТАВЉАЊА ПОДАТАКА

У циљу ефикаснијег и што једноставнијег извештавања за Национални и Локални регистар извора загађивања, као саставни делови овог Правилника дати су следећи прилози:

Прилог бр.1.

- Листа 1. Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Национални регистар извора загађивања;
- Листа 2. Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Локалне регистре извора загађивања;

Прилог бр. 2. Списак загађујућих материја

Прилог бр.3. Списак загађујућих материја које се емитују у ваздух у зависности од делатности

Прилог бр.4. Списак загађујућих материја које се емитују у воде у зависности од делатности.

Прилог бр. 5. Прорачуни за одређивање количина емитованих загађујућих материја у ваздух и то за:

- 1) фарме бројлера и друге товне живине;
- 2) фарме кока носиља,
- 3) фарме свиња

4. ОПШТИ ПОДАЦИ О ЛОКАЛНОМ РЕГИСТРУ ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА

Регистар извора загађивања је регистар информација и података о загађивачима животне средине и представља полазну основу за идентификацију и мониторинг извора загађивања животне средине. Регистар извора загађивања је установљен да би задовољио растуће потребе државних органа али и шире заједнице за информацијама о изворима и количинама загађујућих материја које се емитују у животну средину.

Национални регистар извора загађивања је саставни део информационог система заштите животне средине Републике Србије који води Агенција за заштиту животне средине и односи се на друштва и друга правна лица која испуњавају критеријуме из Листе 1 - Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр.91/10, 10/13 и 98/16), у којој су дефинисане делатности и минималне граничне вредности параметара који се емитују у животну средину.

Локални регистар извора загађивања води надлежни орган јединице локалне самоуправе и односи се на привредна друштва и друга правна лица која испуњавају критеријуме из Листе 2 - Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр. 91/10, 10/13 и 98/16), у којој су дефинисане делатности и минималне граничне вредности параметара који се испуштају у животну средину.

Регистар садржи податке о изворима, врстама, количинама, начину и месту испуштања загађујућих материја у земљу, ваздух и воде, као и о количинама, врсти, саставу и начину третмана и одлагања отпада. Регистар извора загађивања представља један узајамни, партнерски однос привредних субјеката и Агенције као државног органа овлашћеног за обављање ових послова, односно локалне самоуправе. Предузећа, односно привредни субјекти сами достављају потребне податке, по утврђеној методологији и на прописаним обрасцима.

Регистар извора загађивања животне средине представља један од основних елемената за доношење одлука о разним нивоима власти, при изради планова, програма или стратегијама за заштиту животне средине, као и у процесу планирања простора и пројектовању различитих садржаја у граду. Локални регистар извора загађивања значајан је и при изради процене утицаја на животну средину и интегрисано спречавање и контролу загађење животне средине.

Вођење регистра извора загађивање на локалном нивоу посебно је корисно и због појаве све већег броја малих предузећа и индивидуалних делатности, чији начин рада, методологија и сировине које се користе нису увек добро испитане и познате, а производе нове количине загађујућих материја које се емитују. Стога овај регистар представља истовремено и основ за имплементацију чистије производње и увођење нових технологија.

Регистар извора загађивања животне средине је регистар систематизованих информација и података о загађивачима медијума животне средине са подацима о:

- њиховој локацији
- производним процесима
- карактеристикама
- материјалним билансима на улазима и излазима сировина, полупроизвода и производа
- постројења за пречишћавање
- токовима отпада и загађујућих материја и месту њиховог испуштања, третмана и одлагања

За регистар извора загађивања, податке достављају предузећа која обављају делатност у: енергетском сектору, производњи и преради метала, минералној индустрији, хемијској индустрији, управљање отпадом и отпадним водама, производњи папира и производа од дрвета и прерада, интензивна производња стоке и рибарство, прехранбеној индустрији и осталим активностима и у области управљања отпадом.

Информације за Регистар извора загађивања животне средине се достављају на обрасцима и то:

Образац бр.1. Општи подаци о извору загађивања

Образац бр.2. Емисије у ваздуху

Образац бр.3. Емисије у воду

Образац бр.4. Емисије у тло

Образац бр.5. Управљање отпадом

Подаци за регистар извора загађивања се достављају на следећи начин:

- један комплет образаца у папирној форми укоричен у јединствен документ, прописно потписан и оверен од стране одговорног лица;
- један комплет образаца у електронској форми на е-mail или на компакт диску, без потписа и овере.

5. МЕТОДОЛОГИЈА ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

На основу Закона о заштити животне средине („Службени Гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09 – др.закон, 43/11 – одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 – др.закон) и Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр. 91/10, 10/13 и 98/16), надлежна јединица локалне самоуправе дужна је да води Локални регистар извора загађивања животне средине.

Правна лица и предузетници који представљају изворе загађивања различитих делатности датих на Листи 2 – Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Локалне регистре извора загађивања, датих у Правилнику о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр. 91/10, 10/13 и 98/16), дужни су да до 31. марта текуће године доставе надлежној јединици локалне самоуправе податке о загађујућим материјама емитованим током претходне календарске године.

Подаци о количинама емитованих загађујућих материја који се достављају за регистар могу бити добијени мерењем, прорачуном или инжењерском проценом. Мерења, односно, математички методи и инжењерска процена морају бити у складу са релевантним националним, европским и међународним упутствима и стандардима.

6. ОПШТИ ПОДАЦИ О БОСИЛЕГРАДУ

Положај и величина

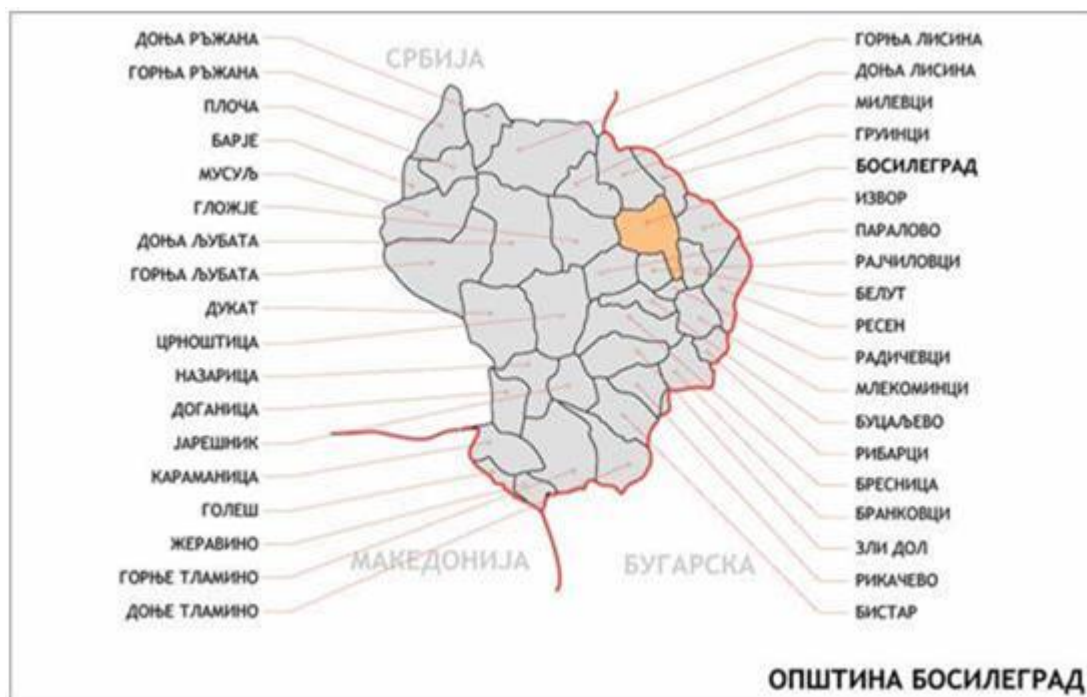
Општина Босилеград се налази у крајњем југоисточном делу Републике Србије, у Пчињском округу, уз бугарско-македонску границу. На северу се граничи са општином Сурдулица, на западу са општином Врање, на југозападу са општином Трговиште, на југу са Републиком Македонијом (у дужини од 9 km) и на истоку и југоистоку са Републиком Бугарском (у дужини од 54 km).

Укупна површина општине Босилеград износи 571 km². Мрежу насеља Општине Босилеград чини 37 насеља, од тога 1 градско, 1 мешовито (приградско) и 35 руралних. Насеља су катастарски организована у 38 катастарских општина, са 37 месних заједница и 7 месних канцеларија (Босилеград, Горња Лисина, Горња Љубата, Назарица, Бранковци, Доња Љубата и Доње Тламино). Од Београда је удаљена 400 km, од Ниша 170 km, а од Софије 132 km. Налази се на северној географској ширини 42°19' до 42°37' и источној географској дужини 22°12'30" до 22°33'30". Босилеградска котлина простире се у југоисточном делу општине у дужини од око 4 km и највећој ширини око 1,1 km, на надморској висини од 725 m у Босилеграду до 700 m у Радичевцима.

Општину Босилеград карактерише изразита пластичност рељефа са надморском висином од 670 m до 1922 m. Подручје Општине Босилеград протеже се од врха Мали Стрешер планине Варденик на северу до границе са Републиком Македонијом на југу, и од Бесне Кобиле на западу до Милевске планине на бугарској граници према истоку.

На територији општине Босилеград налази се урбани центар Босилеград који лежи у пространој котлини где се Божичка и Љубатска река спајају и теку као Драговиштица. Поред Босилеграда као општинског центра ту су још и 36 руралних насеља. Насеља су катастарски организована у 38 катастарских општина са 37 месних заједница и то су насеља: Барје, Белут, Бистар, Бранковци, Бресница, Буцаљево, Гложје, Голеш, Горња Лисина, Горња Љубата, Горња Ржана, Горње Тламино, Груинци, Доганица, Доња Лисина, Доња Љубата, Доња Ржана, Доње Тламино, Дукат, Жеравино, Зли Дол, Извор, Јарешник, Караманица, Милевци, Млекоминци, Мусуљ, Назарица, Паралово, Плоча, Радичевци, Рајчиловци, Ресен, Рибарци, Рикачево и Црноштица.

Становништво

Према попису из 2011. године на подручју Просторног плана општине Босилеград живи 7979 становника. Босилеград је центар општине у којој према попису становништва из 2011.године било је 2624 становника (према попису из 2002. било је 2702 становника).

У насељу Босилеград живи 2068 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 37,0 година (36,9 код мушкараца и 37,1 код жена). У насељу има 890 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,03.

Ово насеље је углавном насељено Бугарима (према попису из 2002. године), а у последња три пописа, примећен је пораст у броју становника.

Највећи број становника на територији општине живи у два насељена места и то Босилеград и Рајчиловци. Већинско становништво општине чине Бугари са 70,86% заступљености, потом следе Срби (13,17%), а у мањем проценту су заступљени Македонци, Црногорци и Власи.

Брдско-планинско подручје обухвата 90% укупне територије општине а на њему живи 52,85% укупног становништва. Насеља су претежно мала, разбијена на бројне засеоке или линеарно развучена дуж путева, са малим учешћем инфра и супраструктуре.

Општину Босилеград карактерише изразито демографско пражњење.

Становништво је у периоду 1948.-2011. године спало са 18816 на 7979 становника, па стопа негативног демографског раста износи 57,6%. Сеоска насеља у целини имају велики демографски пад. Једино приградско насеље Рајчиловци има позитиван раст становништва. Просечна густина насељености за општину Босилеград 2011. године износи 14 ст/км². Вредност природног прираштаја за 2008. годину -12,3‰. Просечна старост износи 43,68 година.

Привреда

Од активног становништва које обавља занимање (3451), највећи проценат се бави пољопривредом, ловом и шумарством 36,92%. Потом следе запослени у секундарном сектору: прерађивачкој индустрији 23,47%, грађевинарству 8,37%, рударству 1,1% и производњи и снабдевању електричном енергијом, гасом и водом 1,01%. У терцијарном сектору запослено је 26,6%. Учешће пољопривредног у укупном становништву континуирано се смањивало: са 76% у 1971. години, на 19,18% у 2002. години.

Привредна, посебно индустрија општине Босилеград је трајала све до 90-тих година ХХ века, када започиње смањење економске активности и период стагнације. Некада је економску базу општине чинила је индустрија која је упошљавала преко50%становништва, а остваривала више од 70% друштвеног производа привреде.

Овај рејон, као дуго неразвијена област, последњих година показује тенденције ка израженој неразвијености. Општина се активно укључила у припрему Националне стратегије за развој

најнеразвијенијих општина у Србији и представила детаљне податке за развој природних, привредних и других потенцијала и предложила низ конкретних мера и решења за излазак из круга најнеразвијених општина у Републици. У структури запослености највише је запослених у сфери услуга: образовања, здравствене заштите, администрације, у којој раде око 58,8%, у индустрији прераде раде 10,5%, у трговини на крупно и ситно 7,1%, следе транспорт и складиштење 3,9%, изградња 1,6%, финансијско посредовање 0,5%.

Могућности привредног развоја општине Босилеград заснивају се на близини државне границе са Републиком Бугарском и сарадњи на регионалном и локалном нивоу. Дефинисани приоритети привредног развоја обухватају: унапређење пољоприведне производње и њено прилагођавање тржишним условима, подржано одговарајућим мерама економске и пореске политике за формирање и развој сточарских фарми; туризам уз развој комплементарних делатности; саобраћајне услуге и складишно-логистичке активности (због погодности пограничног положаја); мала и средња предузећа (МСП) као генератор развоја, конкурентности и запошљавања, уз одговарајућу подршку микробизнису и породичним фирмама; развој рударства; шумарство, ловство и прераду дрвета. Босилеград представља нуклеус производно-прерађивачких активности и МСП, док се као насеља са иницијалним облицима предузетништва и МСП предвиђају Бистар, Доња Љубата и Лисина.

За развој привредних делатности до 2021. године планира се активирање нових локалитета и просторних модела смештаја индустрије и МСП и других привредних делатности (индустријска зона/парк, бизнис инкубатори) у оквиру постојећих и планираних центара.

Најзаступљенији индустријски производи су: чарапе и веш (дечји, женски и мушки програм), намештај, еуропалета и други полупроизводи од дрвета, техничка грађа, огревно дрво, конфекција (одевни предмети). Прехрамбена индустрија директно је везана за пољопривреду, која је снабдева основним сировинама произвођач је хлеба и белог пецива, такође се врши прерада, паковање и складиштење воћа и пољопривредних производа.

Заступљена је производња ратарских производа, индустријског биља, сточног крмног биља, производња воћа и тов јунади. У склопу прерађивачке делатности врши се прерада и конзервирање воћа, поврћа и меса. Мањи капацитети производног занатства су усмерени на локално тржиште.

Општина Босилеград располаже индустријском зоном од 18,4 ха, док је расположива површина у оквиру постојеће индустријске зоне 2,2 ха. Програмом будућих гринфилд инвестиција предвиђена су значајна проширења индустријске зоне, као приоритетна активности локалне самоуправе у наредном периоду.

Најзначајнији саобраћајни коридор на који се везује ово подручје је европски коридор X (аутопут Е-75). Саобраћајна везе са коридором се остварује преко државног пута Рибарци-Округлица и државног пута Владичин Хан -Стрезимировци. Центар општине је удаљен од коридора 70 км. Постоји и краћа веза са коридором, државним путем преко Доње Љубате, Криве Феје и Корбевца, али је овај правац делом непроходан. Директну саобраћајну везу Босилеград остварује са Републиком Бугарском (преко граничног прелаза Рибарци). Са Републиком Македонијом директну везу остварује путним правем Рибарци граница Македоније дужине 25 км.

Лежишта фосфата у општини Босилеград, најперспективнија су у Европи, а резерве скупе руде олова и цинка у Караманици довољне су и за наредни век. Ако на прави начин искористи рудно богатство, општина би могла да изађе из круга неразвијених. Процењене резерве врло скупе руде олова и цинка у Караманици, која у себи има и примесе бакра и злата, обезбедиле би рад рударима и у наредном веку.

Пољопривреда

Коришћена пољопривредна површина (коју обухватају привредна друштва, задруге и породична газдинства) у 2010. години износила је 35631 ha, што је 62,3% укупне територије општине. Од тога оранице и баште обухватају 12123 ha, што је 34,6% укупне пољопривредне површине. Ливаде са 8101 ha (22,7%) и пашњаци 13294 ha (37,3%), а за њима следе: воћњаци са 998,1 ha (2,8%), крмно биље са 1332 ha (3,8%), повртно биље са 1264 ha (3,6%), жито са 989 ha (2,8%) и виногради са 9 ha (око 0,02%).

Евидентан је сточарски карактер подручја јер је 60,05% пољопривредног земљишта под ливадама и пашњацима. Пољопривредне површине у вишим брдским пределима постепено се претварају у пашњаке, што је омогућило јачи сточни фонд.

Савремене агротехничке мере се слабо примењују, те је пољопривредна производња екстензивна а принос житарица низак. Према вертикалној разуђености, подручје се дели на мањи претпланински део (до 800 мнв.) и већинско планинско подручје (преко 800 мнв.), који се веома разликују по карактеристикама.

Располо живо земљиш те	Окућн ица	Ораниц е и баште	Воћња ци	Ливаде	Ливаде и пашња ци	Некори шћено	Шумск о	Остал о	Уку пно
21102	18	1316	465	3213	4427	11171	2962	740	6227

Рељеф

Топографски, највећи део општине карактерише брдско-планинско подручје, које се одликује зарављеним врховима и висоравнима, као и стрмим стеновитим странама које су усекле реке на овом подручју. На читавом подручју доминирају нагиби терена преко 25%. Већи просторни обухвати са нагибом испод 15% заступљени су на дну Босилеградске котлине и мањим проширењима поменутих речних долина. Експозиција рељефа, односно оријентација нагиба је веома разноврсна. У погледу висинских зона доминирају терени са надморском висином већом од 800 m, што потенцира планински карактер општине.

Клима

Како се преко 90% територије налази изнад 700 m надморске висине, клима је претежно планинска. Овде се одвија сучељавање двеју климатских зона, медитеранске са Егејског, Црног и Средоземног мора и Еуро-Сибирске са Сибира и Карпата. Постојање континенталне климе потврђују велике летње суше, али и дуге, хладне и врло снежне зиме, са јаким ветровима и оштрим мразевима. Средња облачност износи између 55% и 60%, с тим што је највећа зими (70%) а најмања лети (20%). Средња максимална температура ваздуха износи 27,1°C у летњим месецима, док је средња минимална температура -2,0°C у току зиме. Средња годишња висина падавина на овом подручју износи 626,7 mm. Највећа количина падавина је у новембру, а најмања у августу. У зимском периоду падавине су у виду снега. Највећа релативна влажност ваздуха је у лето (344,9%), нешто мања у пролећном и јесењем периоду, а најмања зими (27,7%). Ветар дува највише из правца североистока током свих дванаест месеци у години (јачина од 2,2 бофора). Мању учесталост имају ветрови који дувају из правца југоистока, затим са југа и северозапада, а најмању ветрови из југоисточног и јужног правца.

Хидрологија

На територији општине постоје четири сливна подручја: сливови Тламинске реке, Драговиштице, Љубатске реке и Божичке реке. На саставу Божичке и Лисинске реке изграђено је вештачко акумулационо језеро Лисина. Сви водотокови на територији општине су усмерени ка Струми и Егејском мору, изузев Божичке и Лисинске реке и дела слива Љубатске реке, који се преко Лисинског језера усмеравају ка Власинском хидроакумулационом систему. Подручје је богато и подземним врло slabим минералним водама.

Заштићена природна добра

Природна добра и предели. Општину карактерише брдско-планински предео, са значајним флористичко-вегетацијским и фаунистичким вредностима, са изузетном лепотом пејзажа и са пашњацима богатим лековитим биљем. На подручју плана налазе се три заштићена природна добра, специјални резерват природе „Јарешник“, споменик природе „Црни бор у Петковској махали“, и споменик природе „Црни бор у Црноштици“.

Јавна предузећа

У општини постоје три јавна предузећа:

1. ЈП "Грађевинско земљиште и путеви Босилеград"
2. ЈП "Услуга" Босилеград
3. ЈП "Ветеринарна амбуланта" Босилеград

Основне делатности ЈП "Грађевинско земљиште и путеви" Босилеград су:

- старање и одржавање локалних и некатегорисаних путева и
- уређење јавних површина и грађевинског земљишта.

У саставу ЈП "Грађевинско земљиште и путеви" налази се и:

- погребна служба;
- стамбена изградња;
- млечно-зелена пијаца и
- пројектни биро.

Основне надлежности и активности ЈП "Услуга" Босилеград су:

- производња и дистрибуција воде;
- одвођење отпадних вода;
- чишћење јавних површина и зеленила;
- сакупљање, одвоз и депоновање смећа и
- израда водовода, канализације и локалних путева.

Основне надлежности и активности ЈП "Ветеринарска амбуланта" Босилеград:

- спроводи програм мера здравствене заштите животиња по уговору о сарадњи закљученим између амбуланта и Министарства пољопривреде – управе за ветерину;
- лечи оболеле животиње;
- врши промет ветеринарских лекова;
- врши вештачко осемењивање крва;

7. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТНОГ ЗАДАТКА

7.1. ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ – ИЗВОРИ ЗАГАЂИВАЊА

У циљу креирања и израде Локалног регистра извора загађивања животне средине општине Босилеград прикупљени су подаци о најзначајнијим привредним субјектима који представљају изворе загађења животне средине. С обзиром да је већ формиран овакав регистар, он се сваке године ажурира.

Обзиром да велики број предузећа не би требала да извештавају за Локални регистар извора загађивања на основу Правилника, односно Прилога 1 – Листа бр. 2: Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Локалне регистре извора загађивања, за потребе израде овог документа прикупљени су и систематизовани подаци о привредним субјектима највећег производног капацитета који послују на територији Општине.

Подаци су прикупљени кроз сарадњу стручних људи и стручне службе Одељење за урбанизам, стамбене-комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, Службе за заштиту животне средине, Општинске Управе општине Босилеград. Одабрани привредни субјекти писменим путем су обавештени о потреби достављања података.

Субјекти који су у обавези да достављају податке за Локални регистар извора загађивања према Листи 2. Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр. 91/2010, 10/13 и 98/16):

СПИСАК

правних лица односно предузетника који су у обавези да воде локални регистар извора загађивања животне средине

Р.бр.	НАЗИВ ПРАВНОГ ЛИЦА - ПРЕДУЗЕТНИКА
1.	ДОО ИНАК Босилеград предузеће за производњу, услуге, превоз, промет, експортимпорт, ДОО ИНАК Босилеград, ул. Славчо Динов 33
2.	ДОО ХРАСТ СЅС 2000- фабрика намештаја, Индустијска бб
3.	СПР АНИТЕХ-фабрика чарапа, ул.Добродолски поток бб
4.	СПР НАГАРД-фабрика за израду доњег веша, ул.Маршала Тита
5.	АНА ДОО Босилеград шумски плодови-прерада печурака и производња мармелада, џемова и пекмеза, Рајчиловићи бб
6.	БОСИЛ-МЕТАЛ ДОО Босилеград-Привредно друштво за вађење руде и осталих обојених метала, ул.Георги Димитрова бр.74
7.	Рудник олова и цинка ГРОТ доо Врање-експлоатација руда осталих црних, обојених племенитих метала, 17543 Крива Феја
8.	ЈП“Услуга“ Босилеград, Добродолски поток бб

8. УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ

Врсте, количина и састав прикупљеног отпада

Један од основних параметара на основу којих се дефинише систем за управљање отпадом односи се на дефинисање броја становника, који треба да буде обухваћен услугама Јавно предузеће за комуналије и услуге “Услуга” Босилеград, како у граду тако и у сеоским насељима.

Угрожавања животне средине представља неадекватно одлагање и незадовољавајући третман комуналног и индустријског отпада.

Посебан проблем у одлагању комуналног отпада представља недовољан број адекватних судова за смеће у граду, као и непостојање контејнера и организованог сакупљања смећа у приградским насељима и селима што проузрокује неадекватно одлагање комуналног отпада и стварањенехигијенских дивљих депонија, близу водотокова и саобраћајница, који представљају тачкасте изворе загађења животне средине.

На територији општине Босилеград потребно је вршити сталну едукацију становништва у смислу подизања и јачања нивоа еколошке свести, информисањем и образовањем становништва о еколошким проблемима.

Потребно је организовати сакупљање отпада у приградским насељима и у селима, извршити набавку и постављање рационалног броја контејнера као и смањење количине отпада увођењем система рециклаже и безбедно одлагање свих врста отпада.

Врсте, количине и састав отпада

Како би се приступило адекватној анализи стања и предлагања евентуално неопходних мера за унапређење постојећег система управљања отпадом, неопходно је остварити увид у све релевантне податке о врстама, изворима и постојећим количинама отпада који се генерише, као и податке о успостављеном систему управљања тим отпадом, начину његовог сакупљања, третмана и крајњег одлагања.

Врста и класификација отпада Према важећем Закону о управљању отпадом, отпад се дели на: - комунални отпад (отпад из домаћинства); - комерцијални отпад; - индустријски отпад, при чему он, у зависности од опасних карактеристика компоненти које садржи, а које могу утицати на здравље људи и животну средину, може бити: - инертан; - неопасан; - опасан Комунални отпад је отпад из домаћинства (кућни отпад), као и други отпад који је због своје природе или састава сличан отпаду из домаћинства;

Комерцијални отпад је отпад који настаје у привредним субјектима, институцијама и другим организацијама, које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада.

Индустријски отпад је отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома. Неопасан отпад је отпад који нема карактеристике опасног отпада и који не угрожава животну средину и здравље људи.

Инертан отпад је отпад који није подлежан било којим физичким, хемијским или биолошким променама, не раствара се, не сагорева или на други начин физички или хемијски реагује, није биолошки разградив или не утиче неповољно на друге материје са којима долази у контакт на начин који може да доведе до загађења животне средине или угрози здравље људи, не поседује ни једну од карактеристика опасног отпада, садржај загађујућих материја у његовом воденом екстракту не сме угрожавати законом прописани.

Опасан отпад је отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте, упакован.

Класификација отпада

Отпад се разврстава према каталогу отпада, који чини збирну листу неопасног и опасног отпада према месту настанка, порекла и према предвиђеном начину поступања. Остали отпади који настају као резултат различитих људских делатности су: возила санитарни уређаји, аутомобилске гуме, грађевински матерјал, муљ из постројења за пречишћавање отпадних вода, биохазардни отпад.

Прикупљање тачних података о врсти, количинама и саставу комуналног отпада који се на неком простору генерише подразумева дуготрајан и комплексан начин истраживања за које је неопходно установити свеобухватну методологију и на основу добијених података, извршит и детаљну систематизацију истих. Подаци се пре закључне анализе, прикупљају најмање годину дана и бележе по данима, недељама и месецима.

За поуздану анализу је изузетно битно редовно бележење и поређење забележених количина по наведеним временским периодима, будући да се количине генерисаног отпада мењају и у многоме зависе првенствено од годишњег доба у коме се генерише.

Резултат крајње анализе је крајње битан податак за успешно планирање система управљања отпадом, преваходно за процену величине, бројности, врсте и капацитета неопходне инфраструктуре. Само мерење подразумева постојање колске или друге техничке електронске ваге којом би се количина сакупљеног отпада прецизно измерила, док се у ситуацији када она недостаје користе подаци о тежини (t) или запремини (m³) сакупљеног отпада, евидентирани од стране лица комуналног предузећа, задужених за те активности, а процењени на основу запремине транспортних возила и густинедатог отпада.

Нажалост, у већини случајева у Републици Србији, подаци о количинама генерисаног отпада се добијају на основу процене, будући да колске и друге техничке електронске ваге поседује мали број активних одлагалишта. У процени количина отпада које се на одређеном простору генеришу, узимају се у обзир следећи параметри и информације: - број становника који јесте и који би требало да буде укључен у систем управљања отпадом на одређеном простору тј. број становника који је обухваћен услугама овлашћеног комуналног предузећа, како у градској тако и у сеоским областима; - број привредних субјеката који послују на нивоу одређеног простора и податак о количинама отпада које та привредна друштва генеришу на дневном и годишњем нивоу; - податак о просечној количини коју сваки становник генерише у току дана и године, са освртом на разлику у генерисању отпада у градској и сеоским срединама. Приликом посматрања количина и састава отпада треба имати у виду да се вредности мерења отпада генерисаног у сеоским срединама свакако разликују од истих прикупљених у градским срединама. Отпад генерисан у сеоским срединама садржи већи удео неорганских несагорљивих материјала, с обзиром да се у оквиру сеоског домаћинства органске материје користе за исхрану стоке, компостирање, а сагориве – као потпала и огрев. Сав отпад се одлаже на депонију на месту званом “Кремиково” у општини Босилеград. За наведену депонију је урађен главни пројекат санације, затварање и рекултивација сметлишта комуналног отпада “Кремиково” у Босилеграду а што је и прописано законском регулативом. Планира се да дугорочно одлагање комуналног отпада врши на Регионалној депонији „Метерис“ у Врању, сходно републичкој стратегији и регионалним планом управљања отпадом за Пчињски округ. До тог периода, својим еколошким програмом, општина Босилеград би усвојила даљу експлоатацију постојеће депоније да санира и претвори у депонију за санитарно одлагање за период већи од 10 година. Кроз Еколошки Програм општине Босилеград, би организованије евакуисала комунални отпад са свих припадних села, односно комплетно управљање комуналним отпадом. Након формирања и разраде Регионалне депоније, локација постојеће депоније би се претворила у трансфер станицу. Трансфер станица би требала да буде пројектована тако да обезбеди привремено складиштење отпада генерисаног у планом одређеним насељеним местима. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману у зависности од композиције отпада који се третира. Након секундарне сепарације отпада због издвајања корисних рециклабила као што су пластика, метали, стакло и папир они се могу продавати на тржишту као секундарне сировине. Остатак отпада који је у највећој мери биодеграбибилан отпад бива подложен биолошким третманом како би се добили вредни продукти као што су биогаз и компост који имају своју тржишну вредност. Друга могућност третитања комуналног отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре који се даље могу пласирати на тржиште.

Становништво обухваћено системом управљања отпадом

Организованим начином прикупљања отпада обухваћено је градско подручје Босилеград и насеља Рајчиловци и Рајчиловци у првој зони са организованим износом смећа сваке недеље тј. 4 пута месечно, Г.Лисина, Д.Лисина, Љубата (Горња Љубата, Доња Љубата), Тламино (Горње Тламино и Доње Тламино) и Бистар припадају другој зони са износом смећа једном месечно. Укупан број становника обухваћено организованим прикупљањем отпадом на територији општине Босилеград, а према подацима Републичког завода за статистику РС у домену управљања отпадом приказано је у следећој табели.

Р.бр.	Назив насеља	Број становника	Количина отпада по м ³	Број домаћинства	Зона учесталости месечно
1.	Босилеград	2624	1220	850	I / 4
2.	Рајчиловци	1840	750	480	I / 4
3.	Радичевци	155	н/п	51	I / 4
4.	Г.Лисина	332	170	124	I / 1 I
5.	Д.Лисина	195	110	75	I / 1 I
6.	Г.Љубата	269	н/п	99	I / 1 I
7.	Д.Љубата	270	н/п	90	I / 1 I
8.	Г. Тламино	129	н/п	42	I / 1 I
9.	Д. Тламино	162	н/п	52	I / 1 I
10.	Бистар	107	н/п	36	I / 1 I

* н/п – нема података

Преглед привредних друштава која генеришу отпад

Поред отпада из домаћинства, ЈП „Услуге“ одвози и комерцијални отпад генерисан од стране различитих привредних субјеката, као што су пословни објекти, продавнице, ресторани и други угоститељски објекти, бензинске пумпе и сл., али податак о количинама тог отпада није познат.

Укупна количина генерисаног отпада на територији општине

Према оперативним подацима добијених од надлежних служби ЈП“Услуга“ Босилеград у 2021.години на територији општине Босилеград, укупна количина генерисаног отпада је:

- укупна годишња количина генерисаног отпада износи 2.135.000 кг /год.,
- укупна годишња количина отпада у самом градском подручју износи 812 t/год.,
- дневна количина прикупљеног отпада 30 m³ /год,

Ова количина се може увећати уколико се обухвати одвоз смећа са целокупне територије села Рајчиловци, Радичевци и три сеоска центра (Лисина, Љубата, Тламино), док је процену састава отпада немогуће извршити јер се врши колективно сакупљање и не постоји сепарација отпада.

Генерисање отпада по становнику (дневно) износи за:

- ✓ Град 0,9 kg / становнику/дан,
- ✓ Село 0,7 kg/ становнику/дан

Састав комуналног отпада који се генерише

Морфолошки састав комуналног отпада представља масени удео појединих врста отпада у карактеристичном узорку. Директно зависи од много фактора а у основи је диктиран стандардом становништва који га на одређеном простору ствара, његовим навикама, типу насеља у коме живи, квалитетом постојеће комуналне инфраструктуре, врстама привредне делатности која је заступљена на датом подручју, годишњим добом, климом и др.

На подручју Републике Србије, овај отпад се у највећој мери састоји од органског отпада, који потиче од баштенског и другог биоразградивог отпада, затим пластике, картона, стакла, папира, текстила, пелена за једнократну употребу и метала. Он се углавном не сматра опасним отпадом, будући да је састаљен од компонената којима је пре одлагања директно управљао појединац, међутим врло је уобичајено да се у њему нађу и елементи који по својим карактеристикама припадају опасном отпаду. Неке од тих компонената су батерије, акумулатори, различит електрични и електронски отпад, лекови, амбалажа и, врло често, сам садржај различитих пестицида, хемикалија за кућну хигијену или другу намену, боја и лакова, уља, пелена и марамица за бебе и др.

Када је састав комуналног отпада у општини Босилеград у питању, ситуација је следећа. Анализа састава комуналног отпада на територији општине у оквиру припреме за одлагања отпада на депонију није рађена, те не постоје ни подаци о саставу отпада. На депонији се одлаже искључиво комунални отпад.

Сакупљање и транспорт отпада

Сакупљање отпада који настаје на простору града у садашњој пракси се без икаквог претходног третмана одлаже на постојећу депонију, где се разастире дозером и сабија његовим прелажењем преко разасутог смећа. Повремено се слојеви смећа прекривају инертним материјалом (земљом, шљунком, песком). Досадашњи систем примене одлагања отпада дат је шематски на слици:

НАСТАЈАЊЕ ОТПАДА
САКУПЉАЊЕ ОТПАДА
ТРАНСПОРТ
КОНАЧНО ОДЛАГАЊЕ

Настајање отпада – представља место настанка отпада: објекти за становање, јавне површине, објекти индустрије и мале привреде, медицински центар и друго. Када материјал или материја нема употребну вредност, она се баца или сакупља ради одлагања.

Сакупљање – се врши на за то одређеним местима од стране ЈП»Услуге». Комунални отпад се прикупља у стандардним судовима, контејнерима и нестандартним судовима. Код већег броја грађана (приватне куће) смеће се одлаже у неадекватним посудама, што отежава рад извршилаца послова.

Транспорт – обавља ЈП»Услуге», након сакупљања, утовара и транспорта отпад се одлаже на место коначног одлагања, на депонију. Возни парк за транспорт отпада није на завидном нивоу и потребно је набавити нова возила.

Коначно одлагање – последњи функционални елемент у систему уклањања чврстог отпада је одлагање на постојећу депонију која се налази у југоисточном делу Босилеграда. Депонија је отвореног типа и ограђена парапетним зидом на коме је постављена метална плетена жица висине 3 метара. Површина депоније је 1 хектар.

Размештај и врсте судова за сакупљањ отпада

Сакупљање отпада је битан проце, из разлога очувања здрављњ људи, животне средине и финансијских разлога. Правилно димензионисање и избор опреме, распоређивање контејнера и судова канти је један од предуслова добре организације управљања отпадом. У Босилеграду су канте, контејнери, углавном распоређени уз улицу, на тротоарима или двориштима. У граду и сеоским насељима сакупљање отпада се врши са утврђених локација. У контејнерима и кантама углавном се прихвата комунални отпад. Тренутно стање је да се судови за смеће, индивидуалне канте, типизирани и нетипизирани од стране грађана, индивидуалних домаћинстава, не постављају на ивицу улице или поред улаза у двориште па код већег броја грађана извршилац послова узима посуде, судове унутар плаца - дворишта грађана. Судови за смеће код грађана приватних кућа, стамбених објеката као и приватних радњи празне се једном недељно, а по позиву и чешће.

Врста судова које поседује ЈП „Услуге” Босилеград

Стање опреме за сакупљање комуналног отпада на територији општине Босилеград није на задовољавајућем нивоу и то из разлога недовољан броја контејнера, већи број судова за смеће у неисправном стању, непостојање специјалних судова за сепарацију секундарних сировина, велики број судова код приватних кућа је нестандартан, неуређена места за постављање контејнера. На територији општине још увек у свим сеоским насељима није регулисано сакупљање и одлагање отпада, па стога житељи наших села отпад одлажу на дивље депоније или га спаљују.

ВРСТА СУДОВА	БРОЈ
Контејнери 1,1 м3	140
Канте 120л	1600
Жичани контејнери за ПЕТ амбалажу	Нема
Самоистерујуће парковске канте на стубићима	Нема
Контејнери 5-7м3, скип улични	18

Транспорт и одношење отпада

Према подацима ЈП „Услуге” Босилеград, за транспорт отпада, користе се 3 возила за сакупљање и транспорт комуналног отпада и то:

- подизач и носач контејнера 5-7м3 из 2018.године,
- аутосмеђар 5м3 из 2012.године,
- трактор са приколицом 3м3 из 1978.године,
- просечан број радника по возилу 6,

Процена количине отпада врши се према броју извезених тура и капацитету камиона приказано је у следећој табели:

Процена укупно прикупљено чврстог отпада по радном дану (м3, т)	30
Просечан број радних дана седмично	5
Просечан број радних дана годишње	240
Укупан број камиона за чврсти отпад	2
Просечан број рута/дневно/камион	7
Просечан број км по рути	50

Динамика одношења смећа

	Начин сакупљања	Место сакупљања отпада	Број места сакупљања	Учесталост прикупљања по месту прикупљања у току једне седмице
Отпад из домаћинства	ручно	Испред куће	1550	Једном седмично
Отпад из индустрије / предузећа и из јавних предузећа	механички	Испред предузећа	140	Једном седмично

Према подацима ЈП“Услуга“ Босилеград количина или реализација сакупљеног отпада у 2021.години износи:

- Прикупљена пластика 145 тона
 - Прикупљени папир..... 24 тона
 - Прикупљено стакло 3 тона
 - Прикупљени отпад 331 тона
- Укупан отпад испоручен на депонију Σ: 503 тона**

Отпад који се сврстава као секундарна сировине сакупљен у 2021. години износи:

- Метал (метални отпад)..... 10 тона
 - Гума (отпад од гуме) 4 тона
 - Текстил (отпад од текстила) 3 тона
 - Фини елементи 1 тона
 - Остало 5 тона
- Укупно прикупљене секундарне сировине разврставањем Σ: 23 тона**

Динамика реализације сакупљања отпада

- просечно у току дана 2.095 тона
- просечно у току недеље око 10 тона
- просечно у току месеца око 42 тона
- просечно у току године 503 тона

Рециклажа отпада

Рециклажа отпада представља прераду отпадних материја у производном процесу за првобитну или другу намену укључујући и органску рециклажу, без искоришћавања енергије. Да би се вршила рециклажа отпада потребно је вршити раздвајање на месту настајања по врстама. Циљ раздвајање отпада по врстама је њихово поновно коришћење на неком другом месту и обично за другу намену.Најчешће издвојиве компоненте су:

- ✓ амбалажни отпад (метал, папир, стакло, пластика),
- ✓ органски део отпада,
- ✓ отпад из административних објеката (продавнице, административне зграде).

Увођењем рециклаже драстично би се смањиле количине индустријског и комуналног отпада које се морају коначно одложити на санитарна одлагалишта, чиме се век коришћења

постојећих депонија практично удвостручује, бар када је реч о чврстом комуналном отпаду и значајно успостављање процеса исцрпљивања природних сировинских ресурса.

Увођење рециклаже у насељима и градовима почиње одлуком локалних власти да се рециклабилни делови комуналног отпада не одлажу више на санитарна одлагалишта, него да се издвајају и да се користе као секундарне сировине. Уколико се сами грађани одлуче за сепарацију корисних фракција отпада на месту његовог настајања потребна су нова возила за прикупљање и превоз отпада, са посебним одељењима за стару хартију, конзерве, стаклену амбалажу, пластику и друге рециклабилне компоненте отпада. Даље сортирање и компактирање ових материјала обавља се у централној станици за рециклажу, одакле их преузимају купци, који их користе као секундарна сировина. Важи услови који утичу на одлуку о искоришћавању или уклањању отпадака су:

- повећани захтеви за еколошки безбедним уклањањем отпадака, што има за последицу веће трошкове уклањања,
- примена принципа зарачунавања стварних трошкова уклањања отпада загађивачу,
- развој нових производних технологија и поступака искоришћавања отпадака,
- разрада метода прогнозирања, ради процене развоја тржишта сировина (развој потрошње понуде, ризик снабдевања, развој цена) Разлози за потребу повећаног искоришћавања отпадака су вишеструки,
- сазнање о ограниченим природним ресурсима и потреби рационалног коришћења онога чиме се располаже,
- строжи прописи о заштити животне средине отежавају уклањање отпадака, па је неопходно да се рециклажом смањи обим отпадака који иде на депонију,
- тешкоће при обезбеђењу локација за нове депоније указују на рециклажу као на једну од могућих смањивања потреба за новим депонијама.

На подручју општине Босилеград се не врши рециклирање отпада, од стране ЈП “Услуге” нити неко од приватних лица се још увек не бави преузимањем и сакупљањем пластичне амбалаже са територије општине.

Одлагање отпада на депонију

Одлагање отпада на санитарне депоније представља само један део у комплексном процесу управљања чврстим отпадом који обухвата третирање отпада од настанка до коначног одлагања финалног остатка на депонију.

Санитарне депоније представљају одабрано место за одлагање отпада, као што су природна и вештачка улегнућа, јаркови, или посипање по раном земљишту, где се одређеним технолошким поступцима отпад компактира до најмање практичне запремине и покрива слојем земље или другог инертног материјала на систематичан и санитаран начин. Пре него што се почне са оваквим радом, мора се одабрати, прегледати припремити терен који ће се користити. Потом се морају изградити путеви, извршити одговарајућа дренажа и одговарајућа опрема.

Један од најважнијих задатака функције одлагања, јесте планирање начина коришћења рекултивисаног земљишта. Многи спортски терени, паркови и отворена складишта изграђени су на местима где се некад налазила депонија. Планирање треба вршити веома пажљиво, како не би дошло до градње изнад места где се одвија разлагање органских материја. Планирање мора да се изведе пре попуњавања, тако да места где ће се подизати зграде буду попуњена само земљом.

Санитарне депоније су актуелне у свакој комбинацији, кад је у употреби и неки облик третмана чврстих отпадака, јер увек постоји један део отпадака који се мора одложити депоновањем. Неконтролисана сметлишта се морају напустити уз нужну санацију или санирати па искористити за даље одлагање путем депоновања, што је чест случај у пракси. Све то захтева познавање низа различитих појмова, поступака и активности, који треба да омогуће правилно планирање, пројектовање, извођење, експлоатисање и финансирање депонија и контролу њиховог утицаја на животну средину. Санитарна депонија је расположиво земљиште за одлагање чврстог отпада на којем се инжењерске методе одлагања користе на начин који су опасности по животну средину смањене. Одлагање чврстог отпада се врши у танким слојевима, компактирањем до најмање практичне запремине, и применом и компактирањем покривеног материјала на крају сваког оперативног дана.

Најважнији принципи санитарне депоније укључују:

- примену дневног покривача, - заштиту површинских и подземних вода од процедурних вода (филтрата) из депоније,
- контролу депонијског гаса,
- забрану отвореног (неконтролисаног) паљења отпада.

Изградња санитарних депонија чврстих отпадних материја подразумева активности у више фаза код којих је неопходно поштовати одређени редослед.

Углавном се процес одвија у четири фазе:

- одређивање (избор) локације (теренско-истраживачки поступак),
- утврђивање локације (кроз просторно-урбанистичку документацију) и израда услова за њено привођење намени,
- израда документације за извођење (техничка документација),
- изградња депоније.

Свака од ових фаза подлеже специфичним законским и стручним условима, као и специфичној процедури обезбеђења података, изналажења оптималних решења и ревизије сваке фазе посебно.

Анализа положаја постојеће депоније

Основни подаци о општини, депонији, подаци о опремљености депоније, подаци о генерисаним количинама отпада дати су табеларно у следећој табели односно упитнику о депонији.

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ			
1.1	Назив општине	Босилеград	
1.2	Адреса (улица, број и насеље) и место	Георги Димитров 82	
1.3	Број телефона	017/877-006	
1.4	Број факса	017/877-167	
1.5	e-mail адреса	opstina@bosilegrad.rs	
2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРАВНОЈ ОСОБИ ИЛИ СЛУЖБИ КОЈА УПРАВЉА ДЕПОНИЈОМ			
2.1	Назив	ЈП“Услуга“ Босилеград	
2.2	Адреса (улица, број и насеље) и место	Добродолски поток бб	
2.3	Број телефона	017/878-367	
2.4	Број факса	017/877-226	
2.5	e-mail адреса	jpusluga@gmail.com	
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДЕПОНИЈИ			
3.1	Име општине/места	Босилеград	
3.2	Локација депоније (назив депоније, топоним или сл.)	Кремиково	
3.3	Број становника општине/места	7979	
3.4	Власништво земљишта на коме се налази депонија		
	☒ државно	назив власника	
	☐ друштвено	назив власника	
	☐ приватно	име и презиме власника парцеле	
3.5	Година почетка депоновања отпада	1976	
3.6	Градови/општине чији отпад се довози на депонију	Општина Босилеград	
3.7	Координате депоније		
	географска ширина	42.48678	
	географска дужина	22.48848	
3.8	Геометрија депоније		
	дужина	a =	(m)
	ширина	b =	(m)
	површина	P =10000	(m ²)
	запремина	V =50000	(m ³)
	Максимална расположива запремина депоније/капацитет депоније	Vmax=	(m ³)
	Преостала расположива запремина за одлагање од 1.1.2005.	Vras. =	(m ³)
	Просечна годишња количина отпада која се одлаже на депонији	Vsr. =7200	(m ³)

3.9	Да ли се врши прекривање отпада инертним материјалом и када:		
	☒ да	☐ не	
	☐ дневн о	☒ месечн о	☐ по потреби
	Чиме се врши прекривање отпада и како:		земљом
3.10	Механизација за сакупљање отпада и која обавља послове на депонији		
	број и тип возила за сакупљање	Аутосмећар 5м ³ , Камсион подизач и носач контејнера 5-7м ³ , трактор са приколицом 3м ³	
	број и тип возила на депонији	Комбинована машина - утоваривач	
3.11	Удаљеност депоније од:		
	насеља	a = 600	(m)
	обале потока, реке, језера, акумулације	a = 800	(m)
	извора водоснабдевања	a = 2000	(m)
	железничке и аутобуске станице	a = 2200	(m)
	стоваришта запаљивог материјала	a =	(m)
	војног објекта	a = 1800	(m)
	здравственог објекта, болница	a = 1800	(m)
	природног лечилишта	a = /	(m)
	прехрамбене индустрије	a =	(m)
	аеродрома	a = /	(m)
	подземних објеката инфраструктуре (тунел, подвожњак и сл.)	a =	(m)
гасовода, далековода и нафтовода	a =	(m)	
заштићених природних добара и споменика културе	a =	(m)	
3.12	Геолошки састав земљишта (описати):		
	До 60цм - заглињена дробима Од 60-150цм - шкриљци		
4. ПОДАЦИ О ОПРЕМЉЕНОСТИ ДЕПОНИЈЕ			
4.1	☐	Електрична енергија	
	☐	Гориво (резервоари, агрегати и сл.)	
	☐	Водовод	
	☐	Канализација	
	☐	Колска вага	
	☐	Уређени унутрашњи путеви	
	☒	Прикључак за на јави пут	
	☐	Против пожарна опрема	
	☐	Систем за прикупљање гасова	
	☐	Платформа за прење возила	

	☐ Платформа за истовар отпада
5. ОБЛИЦИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОЈА СЕ ПРИМЕЊУЈЕ НА ДЕПОНИЈИ	
5.1	☐ Систем канала за одвођење падавина
	☐ Систем за сакупљање процедурних вода на депонији – дренажни систем
	☐ Пречишћавање процедурних вода
	☒ Равнање
	☐ Збијање
	☐ Дезинфекција, дезинсекција и дератизација
	☐ Мере заштите од буке
	☐ Мере заштите од разношења отпада ветром

6. ПОДАЦИ О ФИЗИЧКОЈ ЗАШТИТИ ДЕПОНИЈЕ

6.1	☐ Рампа и пријавница
	☒ Ограда око депоније
	Чуварска служба на депонији
	☐ нема
	☐ током дан
	☐ у три смене
	☐ Насип
	☐ Зелени појас
	☐ Остало

7. ПОДАЦИ О ОБЛИЦИМА ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА КОЈА СЕ ОДЛАЖЕ НА ДЕПОНИЈИ

7.1	Агрегатно стање отпада која се одлаже на депонији:	
	☒ чврсто	☐ течно
7.2	На депонији је забрањено одлагати:	Животињски отпад
7.3	Облици прераде отпада на депонији:	
	☐ хемијско-физичка обраде	
	☐ биолошка	
	☐ термичка	
	☐ кондиционирање	
	☐ остало (навести)	
	☒ није присутан ни један облик обраде	
	☐ Да ли се поједине врсте отпада одлажу одвојено и које (навести)	

8. ВРСТА ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА КОЈА СЕ ОДЛАЖЕ НА ДЕПОНИЈИ

8.1	☒ Комунални отпад (кућни отпад)
	☒ Метални отпад и делови кућних апарата
	☐ Хаварисана возила
	Амбалажни отпад
	☒ стакло
	☒ пластика
	☒ папир
	☒ картон
	☒ лименке
	☐ Пољопривредни отпад и отпад са пољопривредних газдинстава

	☐	Грађевински отпад	
	☐	Електронски отпад	
	☐	Опасни отпад (хемикалије, уља, батерије, боје, лекови, акумулатори..)	
	☐	Медицински отпад (потенцијално инфективни, фармацеутски)	
	☐	Животињски отпад (угинуле животиње, отпад из кланица)	
	☐	Отпадне гуме	
	☒	Зелени отпад из башти и окућница и јавних површина	
	☐	Шумарски отпад и отпад од прераде дрвета	
	☐	Индустријски отпад и отпад из рударства	
	☐	Муљевци/талози/пепео/шљака/јаловина/блато	
		Остале врсте отпада које нису наведене:	
9. ПРИСУСТВО ДИМА НА ДЕПОНИЈИ			
9.1	☒	Забележено присуство дима	☐ Није забележено присуство дима
10. ИНФОРМАЦИЈЕ О ЛОКАЦИЈИ ДЕПОНИЈЕ И ПОВЕЗАНОСТИ СА ВОДОТОКОМ			
10.1	☐	регистровани је водоток у телу депоније	
	☒	регистровани водотоци су у близини депоније	
	☐	могућност везе водотока са депонијом	
	☐	депонија је у поплавном подручју и његовој близини	
11. ПОДАЦИ О СТАТУСУ ОПЕРАТИВНОСТИ И СТАТУСУ ДОЗВОЛА ДЕПОНИЈЕ			
11.1	Статус оперативности:		
	☐	У изградњи	
	☐	Активно	
	☐	Затворено	
	☐	Санирано	
	☒	У поступку реконструкције/санације	
	☐	У поступку затварања	
	☐	Планови за одлагалиште	
11.2	Статус дозвола:		
	☐	Употребна	
	☐	Грађевинска	
	☐	Анализа утицаја на животну околину	
11.3	☐	Да ли се води анализа о количинама и врсти отпада	
12. ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ДЕПОНИЈИ (МОНИТОРИНГ)			
12.1	☐	Мониторинг земљишта	
12.2	☐	Мониторинг површинских вода	
12.3	☐	Мониторинг подземних вода	
12.4	☐	Мониторинг ваздуха	
12.5	Остало :		
13. ПОДАЦИ О САКУПЉАЧУ/ПРЕВОЗНИКУ/ОБРАЂИВАЧУ ОТПАДА			
13.1	Назив и адреса предузећа који сакупљају и транспортују отпад на депонију:	ЈП Услуга Босилеград	

13.2	Назив и адреса предузећа који обрађују отпад	
14. НАПОМЕНЕ ИЛИ ОБЈАШЊЕЊА УЗ ПОЈЕДИНА ПИТАЊА И ПОСЕБНИ ПРОБЛЕМИ ВЕЗАНИ ЗА ДЕПОНИЈУ		
15.1	Датум испуњавања упитника	05.11.2020.година
15.2	Име особе која је попунила упитник	
15.3	Име особе у општини одговорне за комуналне послове	Ананија Ангелов
15.4	Име особе у општини одговорне за заштиту животне средине	Микица Василев
15.5	Печат	

За наведену депонију је урађен главни пројекат санације, затварање и рекултивација сметлишта комуналног отпада “Кремиково” у Босилеграду што је и прописано законском регулативом.

Планирано је било да се дугорочно одлагање комуналног отпада врши на Регионалној депонији „Метерис“ у Врању, сходно републичкој стратегији и регионалним планом управљања отпадом за Пчињски округ.

Кроз Еколошки Програм општине Босилеград, би организованије евакуисала комунални отпад са свих припадних села, односно комплетно управљање комуналним отпадом. Након формирања и разраде Регионалне депоније, локација постојеће депоније би се претворила у трансфер станицу.

Трансфер станица би требала да буде пројектована тако да обезбеди привремено складиштење отпада генерисаног у планом одређеним насељеним местима. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману у зависности од композиције отпада који се третира. Након секундарне сепарације отпада због издвајања корисних рециклабила као што су пластика, метали, стакло и папир они се могу продавати на тржишту као секундарне сировине. Остатак отпада који је у највећој мери биодеградабилан отпад бива подложен биолошким третманом како би се добили вредни продукти као што су биогаз и компост који имају своју тржишну вредност. Друга могућност третитања комуналног отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре који се даље могу пласирати на тржишту.

Простор на коме се одлаже отпад предствља контролисано сметлиште које задовољава минималне критеријуме санитарне депоније и практично није у складу са ЕУ стандардом. Не поседује одговарајућу подлогу, дренажни систем за прикупљање, контролу као и третман оцедних вода, систем сакупљања и третман депонијског гаса, вагу за мерење количина отпада, лабораторију са основном опремом и др. Ова локација је у експлоатацији већ 32 године. Постојеће сметлиште за општину Босилеград формирано је на локацији на месту званом “Кремиково” на југоисточном делу Босилеграда. На ову депонију просечно се одложи годишње 2250 m³ отпада.

Регионално решавање проблема депоновања отпада

Сходно Стратегији управљања отпадом општина Босилеград је орјентисана на регионално решавање питања чврстог комуналног отпада. На том плану су до сада реализоване следеће активности:

- ✓ Урађен главни пројекат санације, затварања и рекултивације сметлишта комуналног отпада “Кремиково” Босилеград од стране Драго - Пројект доо Београд где је од стране Министарства науке и заштите животне средине добила сагласност на наведени пројекат 2013. год.
- ✓ Урађен Регионални план управљања отпадом за Пчињски округ 2013-2023. год.

Након затварања депоније ЈП „Услуге“ би одлагао комунални отпад на санитарну депонију “Метерис” у Врању уз одређену новчану надокнаду.

Дивље депоније

Агенција за заштиту животне средине успоставила је пројекат везан за прикупљање података о депонијама на подручју Србије. У оквиру пројекта под називом „Успостављање катастра дивљих и старих депонија и сметлишта Републике Србије. Општина Босилеград податке о локацијама дивљих депонија нема, те стим и није Агенцији за заштиту животне средине доставила попуњене упитнике за дивље депоније на територији општине Босилеград, једино за званичну депонију

9. МОНИТОРИНГ

На територији општине Босилеград не постоји редовна и стална контрола квалитета ваздуха. Посматрано из угла израде Локалног регистра извора загађивања животне средине, могуће је констатовати да загађеност ваздуха представља све већи проблем.

Узроци који доприносе ниском квалитету ваздуха, у појединим периодима током календарске године, већином у зимском периоду и делу јесени, су између осталих и:

- Географски положај општине, смештеног у котлини која је окружена планинама и отворена практично једино у правцу североистока;
- Клима и атмосферске појаве;
- Дуг период са ниским температурама изискује дугу грејну сезону; Висока влажност ваздуха током јесени и зиме;
- Низак атмосферски притисак током зимских месеци, не дозвољава да гасови оду у више слојеве атмосфере;
- Недовољан интензитет струјања ваздуха (без ветра пола укупног времена током календарске године).

Општина Босилеград не врши мерење нивоа комуналне буке - мониторинг буке.

Загађивање земљишта на територији општине Босилеград је из истих извора и истим агенсима као површинских и подземних вода.

Главни облици загађивања земљишта су:

- ерозије
- поплаве
- неадекватно одлагања отпада
- вађење камена

На квалитет земљишта значајнији утицај имају каменоломи који врше експлоатацију природног ресурса док остали анкетирани субјекти немају значајнији утицај.

Санитарне воде из насеља садрже атмосферске и фекалне воде. У атмосферским водама које настају као резултат атмосферских падавина и вода од прања дворишта и улица могу се наћи нитрати, сулфати, хлориди, честице чађи, органски и неоргански отпади уља, нафте.

Ове воде теку површински или пониру и филтрирају се кроз земљиште (загађивачи подземне воде).

Осим наведених загађивача, мањи или већи утицај на квалитет воде у реци могу имати сви производни, занатски, трговински објекти као и многобројна дивља сметлишта. Неадекватан третман септичких јама, осока из штала и са фарми, одлагање стајњака узрокује честа загађења воде.

Пољопривредна производња је један од битних загађивача вода, услед коришћења минералних ђубрива, која оптерећују воду великим количинама минералних соли као и коришћењем разних врста пестицида.

Заштита воде од загађивања

Заштита вода, у смислу Закона о водама („Службени Гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон), јесте скуп мера и активности којима се квалитет површинских и подземних вода штити и унапређује, укључујући и од прекограничног загађења, ради:

- очувања живота и здравља људи,
- смањења загађења и спречавања даљег погоршања стања вода,
- обезбеђења нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене,
- заштите водних и приобалних екосистема и постизања стандарда квалитета животне средине у складу са прописом којим се уређује заштита животне средине и циљеви животне средине.

Ради спречавања погоршања квалитета воде и животне средине, одређују се граничне вредности емисије за одређене групе или категорије загађујућих супстанци, и то за:

- технолошке отпадне воде пре његовог испуштања у јавну канализацију,
- технолошке и друге отпадне воде које се непосредно испуштају у реципијент воде које се после пречишћавања испуштају из система јавне канализације у реципијент отпадне воде које се испуштају у реципијент из септичке и сабирне јаме.

Ради заштите вода забрањено је:

Уношење у површинске и подземне воде отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије које могу довести до погоршања тренутног стања испуштање отпадне воде у стајаће воде, ако је та вода у контакту са подземном водом, која може проузроковати угрожавање доброг еколошког или хемијског статуса стајаће воде испуштање прекомерно термички загађене воде коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу од 5 м испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже хазардне супстанце:

- изнад прописаних вредности које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода које могу негативно утицати на здравље лица која одржавају канализациони систем коришћење напуштених бунара као септичких јама прање возила, машина, опреме и уређаја у површинским водама и водном земљишту.

Правно лице, предузетник, односно физичко лице које испушта или одлаже материје које могу загадити воду дужно је да те материје, пре испуштања у јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстрани, у складу са Законом о водама („Службени Гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) и посебним законима који уређују област заштите животне средине, односно прописа донетих на основу тих закона.

Правно лице, предузетник, односно физичко лице које испушта отпадну воду непосредно у реципијент дужно је да обезбеди пречишћавање отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије, односно до нивоа којима се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента.

Ради обезбеђивања пречишћавања отпадних вода, правно лице, односно предузетник које испушта отпадну воду у реципијент или јавну канализацију дужно је да обезбеди средства и утврди рокове за изградњу и погон тих уређаја, у складу са планом заштите вода од загађивања и посебним законима који уређују област заштите животне средине.

Акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Правно лице, односно предузетник који испушта отпадне воде у пријемник и јавну канализацију, дужно је да постави уређаје за мерење, да континуирано мери количине отпадних вода и испитује биохемијске и механичке параметре квалитета отпадних вода и да извештај о извршеним мерењима квартално доставља јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину.

Правно лице, односно предузетник који има уређаје за пречишћавање отпадних вода, дужно је да мери количине и испитује квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеди редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да води дневник њиховог рада.

Мерења количина и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћено правно лице, у складу са Законом о водама („Службени Гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) .

Правно лице које врши сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода дужно је да врши контролу исправности објеката за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода, пре свега у погледу водонепропусности, сваких пет година, а у случају уређаја за мерење количина отпадних вода једанпут годишње.

Контролу исправности објекта врши овлашћено правно лице, у складу са Законом о водама („Службени Гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) и законом којим се уређује изградња објеката, и о томе издаје потврду.

Ако дође до непосредне опасности од загађења, односно до загађења површинских и подземних вода, правно лице, предузетник односно физичко лице дужно је да предузме мере за спречавање, односно за смањење и санацију загађења вода и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

Ако правно лице, предузетник, односно физичко лице не предузме мере за смањивање и санацију загађења вода, те мере преузеће јавно водопривредно предузеће, о његовом трошку.

Законске обавезе вршења мониторинга квалитета ваздуха

У циљу ефикасног управљања квалитетом ваздуха потребно је успоставити јединствени функционални систем праћења и контроле загађења ваздуха и формирање базе података о квалитету ваздуха. Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене законом, обезбеђују мониторинг квалитета ваздуха.

Системом мониторинга квалитета ваздуха успоставља се државна и локална мрежа мерних станица и / или мерних места за фиксна мерења. Праћење квалитета ваздуха може се обављати и наменски индикативним мерењима, на основу акта надлежног органа за послове заштите животне средине када је потребно утврдити степен загађености ваздуха на одређеном простору који није обухваћен мрежом мониторинга квалитета ваздуха.

Локална мрежа мерних станица и/или мерних места успоставља се праћење квалитета ваздуха на нивоу јединице локалне самоуправе. Локалну мрежу чине допунске мерне станице и / или мерна места које надлежни орган јединице локалне самоуправе одређује на основу мерења или поступака процене за зоне и агломерације за које нема података о нивоу загађујућих материја, у складу са својим потребама и могућностима.

Мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи обавља се према програму који за своју територију доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, а који мора бити у усклађен са програмом из члана 11. став 3. Закона о заштити ваздуха („Службени Гласник РС“, број 36/2009 и 10/13). Министарство даје сагласност на програм којим се успоставља локална мрежа.

Средства за реализацију програма контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи обезбеђују се из буџета јединице локалне самоуправе. Надлежни орган јединице локалне самоуправе обавља послове праћења квалитета ваздуха преко овлашћеног правног лица.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе може да оснује правно лице које управља аутоматским мониторингом квалитета ваздуха, прати рад аутоматских станица, прикупља и обрађује податке добијене контролом квалитета ваздуха у локалној мрежи. Надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да податке о резултатима мониторинга квалитета ваздуха јавно објави и достави Агенцији за заштиту животне средине. Подаци добијени мониторингом се користе за оцењивање квалитета ваздуха, као и за израду извештаја о стању квалитета ваздуха и саставни су део информационог система о квалитету ваздуха.

Контрола квалитета ваздуха

Ниво загађености ваздуха може бити праћен мерењем концентрација за сумпор диоксид, азот диоксид и окиде азота, суспендоване честице (ПМ₁₀, ПМ_{2.5}), олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, живу, никл, бензо(а)пирен и чађ у ваздуху инструментима за аутоматско мерење и/или узимањем узорака и њихова анализа.

Поступак узимања узорака обухвата припрему, узимање, чување и транспорт узорака до овлашћене лабораторије. Поступак анализе узорака ваздуха обухвата лабораторијску проверу узорака ваздуха, односно њихову хемијско – физичку анализу.

Резултати мерења концентрација загађујућих материја упоређују се са прописаним граничним, толерантним и циљним вредностима нивоа загађујућих материја у ваздуху у циљу утврђивања нивоа загађености ваздуха. Надлежни органи могу одлучити да прате концентрације и других загађујућих материја.

10. ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Извештај о стању животне средине општине Босилеград израђује се у складу са чланом 77. Закона о заштити животне средине („Службени Гласник РС“, број135/04, 36/2009, 36/09 – др.закон, 72/09 – др.закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др.закон). Извештај о стању животне средине садржи нарочито податке о:

- стању и променама у животној средини;
- спровођењу Стратегије, Националног програма и акционих планова;
- санационим плановима и другим предузетим мерама;
- финансирању система заштите животне средине;
- приоритетним обавезама и мерама у области система заштите животне средине;
- другим подацима значајним за управљање природним вредностима и заштитом животне средине.

Извештај о стању животне средине представља један од основних докумената из области заштите животне средине и даје основни приказ стања животне средине на датој територији. Израђује се на основу доступних података о стању квалитета животне средине, даје процену тренутног стања, препоруке и мере које треба спровести у циљу побољшања стања. Овако конципиран Извештај постаје важан материјал за планирање политике заштите животне средине.

У припреми извештаја треба ангажовати унутрашње потенцијале и спољне експерте ради израде извештаја за сваку од приоритетних области (ваздух, вода, земљиште, бука, отпад, школство, економски аспекти и др). Извештаји се састоје од прегледа претходног стања, описа тренутног стања, закључака и препорука даљих активности.

За детаљну оцену стања квалитета ваздуха на територији општине Босилеград, усвојен је Програм квалитета ваздуха који покрива целу или део територије општине. Без мреже мерних станица тешко је извршити идентификацију потенцијалних „загађивача“ ваздуха, а поготову планирати и извести мере заштите квалитета ваздуха. Потребно је да сви емитери честичног загађења врше редовни мониторинг у току календарске године, али је такође потребно да општина формира станице за мерење емисије на својој територији како би добијени подаци били упоредиви и статистички валидни и како би се могле планирати одговарајуће мере заштите овог сегмента животне средине.

Реализацијом планиране Регионалне депоније многи проблеми у области управљања отпадом били би решени. Све ове активности могу бити праћене оснивањем нових привредних субјеката који би се бавили транспортом, складиштењем и третманом посебних токова отпада, секундарних сировина и слично.

11. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Локални регистар извора загађивања животне средине на територији општини Босилеграда не представља свеобухватан и комплетан приказ свих привредних субјеката који своју делатност обављају у овој општини већ полазну основу за низ активности које очекују општину и привредне субјекте у циљу:

- индентификације извора појединих загађујућих материја;
- смањење загађења из индустријских постројења и других извора;
- постизање вишег нивоа заштите ваздуха, вода и земљишта;
- односно животне средине у целини;
- зонирање и смањење нивоа буке у зонираним деловима општине;
- унапређење информисаности јавности;
- испуњења законских обавеза.

Израдом Локалног регистра извора загађивања општине Босилеград добија се базни еколошки документ којим су индентификовани битни загађивачи животне средине који утичу на квалитет ваздуха, генеришу чврст отпад, испуштају отпадне воде и/или повећавају ниво буке на територији општине Босилеград.

Тиме су створени основни предуслови за израду програма редовног мониторинга и квантификацију загађујућих материја и самих загађивача, као и услови за израду првог прелиминарног извештаја о стању животне средине на територији општине Босилеград.

12. КОРИШЋЕНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА И ДРУГА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- ✓ Закон о заштити животне средине („Службени Гласник РС“, број 135/04, 36/2009, 36/09 – др.закон, 72/09 – др.закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др.закон).
- ✓ Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологије за врсте, начине и рокове прикупљања („Службени Гласник РС“, број 91/10, 10/13 и 98/16).
- ✓ Закон о управљању отпадом („Службени Гласник РС“, број 36/2009, 88/10, 14/2016 и 95/2018 – др.закон).
- ✓ Закон о заштити од буке у животној средини („Службени Гласник РС“, 54/92, 36/09, 88/10).
- ✓ Закон о заштити ваздуха („Службени Гласник РС“, број 36/09 и 88/10).
- ✓ Закон о водама („Службени Гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон).
- ✓ Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени Гласник РС“, број 36/09, 88/10, 14/16 и 95/2018 – др.закон).
- ✓ Локални план управљања отпадом општине Босилеград (2020 -2030).
- ✓ Програм заштите животне средине општине Босилеград (2019 -2029).

13. ПРИЛОЗИ

ЛИСТА 1.

СПИСАК ДЕЛАТНОСТИ И МИНИМАЛНЕ ГРАНИЧНЕ ВРЕДНОСТИ
ЗА ИЗВЕШТАВАЊЕ ЗА НАЦИОНАЛНИ РЕГИСТАР ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА

Бр.	Делатност	Минималне граничне вредности капацитета	Минималан просечни број запослених*	
1	Енергетски сектор			
а)	Рафинерије минералних уља и гаса	Сви	10 запослених	
б)	Постројења за гасификацију и ликвификацију	Сви		
в)	Термоелектране и друга постројења за сагоревање	Са излазом топлоте већим од 50 MW		
г)	Пећи за кокс	Сви		
д)	Млинови за угаљ	Са капацитетом већим од 1 t на сат		
ђ)	Постројења за производњу производа од угља и чврстог бездимног горива	Сви		
2	Производња и прерада метала			
а)	Постројења за пржење и синтеровање металне руде (укључујући сулфидну руду)	Сви	10 запослених	
б)	Постројења за производњу сировог гвожђа или челика (примарна или секундарна фузија) укључујући континуално ливење	Са капацитетом већим од 2,5 t на сат		
в)	Постројења за обраду црних метала:	1) Постројења за топло ваљање		Са капацитетом већим од 20 t сировог челика на сат
		2) Ковнице са чекићем		Са енергијом већом од 50 kJ по чекићу и где коришћена топлотна енергија прелази 20 MW
		3) Наношење заштитних слојева легура метала		Са улазом који прелази 2 t сировог челика на сат
г)	Ливнице за црне метале	Са производним капацитетом већим од 20 t дневно		
д)	Постројења за:	1) Производњу сирових обојених метала из руде, концентрата или секундарних сировина металуршким, хемијским или електролитичким процесима		Сви
		2) Топљење укључујући легирање обојених метала, укључујући поново добијене производе (рафинирање, ливење, итд)		Са капацитетом топљења преко 10 t дневно за олово и кадмијум Са капацитетом топљења преко 20 t дневно за све друге метале
ђ)	Постројења за површинску обраду метала и пластичних материјала коришћењем електролитичких или хемијских процеса	Где је запремина базена за обраду већа од 30 m ³		

3 Минерална индустрија				
а)	Подземни рудници и повезане операције		Сви	10 запослених
б)	Површински копови		Где је површина копа већа од 25 ha	
в)	Постројења за производњу:	1) цементног клинкера у ротационим пећима	Са производним капацитетом већим од 500 t дневно	
		2) креча у ротационим пећима	Са производним капацитетом већим од 50 t дневно	
		3) цементног клинкера или креча у другим врстама пећи	Са производним капацитетом већим од 50 t дневно	
г)	Постројења за производњу азбеста и производа на бази азбеста		Сви	
д)	Постројења за производњу стакла, укључујући и стаклена влакна		Са капацитетом топљења већим од 20 t дневно	
ђ)	Постројења за топљење минералних супстанци укључујући производњу минералних влакана		Са капацитетом топљења већим од 20 t дневно	
е)	Постројења за производњу керамичких производа печењем, нарочито црепова, цигли, шамотних опека, плочица, полупорцеланских и порцеланских производа		Са капацитетом већим од 75 t дневно или са капацитетом пећи већим од 4 m ³ и са густином пуњења по пећи који прелази 300 kg/m ³	
4 Хемијска индустрија				
а)	Хемијска постројења за производњу индустријског обима супстанци базне органске хемије, као што су:	1) прости угљоводоници (линеарни и циклични, засићени или незасићени, алифатични или ароматични)	Сви	10 запослених
		2) угљоводоници који садрже кисеоник (алкохоли, алдехиди, кетони, карбоксилне киселине, естри, ацетати, етри, пероксиди, епокси смоле)		
		3) угљоводоници који садрже сумпор		
		4) угљоводоници који садрже азот (амини, амиди, нитритна, нитро и нитратна једињена, нитрили, цијанати, изоцијанати)		
		5) угљоводоници који садрже фосфор		
		6) халогеновани угљоводоници		
		7) органометална једињења		
		8) основни пластични материјали (полимери, синтетичка влакна и влакна на бази целулозе)		
		9) синтетичке гуме		

		10) боје и пигменти		
		11) површинска активна средства		
б)	Хемијска постројења за производњу индустријског обима производа базне неорганске хемије као што су:	1) гасови, као што су амонијак, хлор или хлороводоник, флуор или флуороводоник, угљени оксиди, сумпорна једињења, азотни оксиди, водоник, сумпордиоксид, карбонил-хлорид 2) киселине као што је хромна киселина, флуороводнична киселина, фосфорна киселина, азотна киселина, хлороводнична киселина, сумпорна киселина, олеум и друге неорганске киселине које садрже сумпор 3) базе, као што је амонијум хидроксид, калијум-хидроксид, натријум-хидроксид 4) соли, као што су амонијум хлорид, калијум-хлорат, калијум-карбонат, натријум-карбонат, перборат, сребро-нитрат 5) неметали, метални оксиди и друга неорганска једињења као што су калцијум-карбид, силицијум, силицијум карбид	Сви	10 запослених
в)	Хемијска постројења за производњу индустријског обима вештачких ђубрива на бази фосфора, азота и калијума (проста и сложена ђубрива)		Сви	
г)	Хемијска постројења за производњу индустријског обима основних производа за заштиту биља и биоцида		Сви	
д)	Постројења која користе хемијске или биолошке процесе за производњу индустријског обима основних фармацеутских производа		Сви	
ђ)	Постројења за производњу индустријског обима експлозива и пиротехничких производа		Сви	
5	Управљање отпадом и отпадним водама			
а)	Постројења за спаљивање, пиролизу, процесирање, хемијски третман или одлагање опасног отпада на депонију		Са капацитетом већим од 10 t на дан	10 запослених
б)	Постројења за спаљивање комуналног отпада		Са капацитетом већим од 3 t на сат	
в)	Постројења за одлагање неопасног отпада		Са капацитетом већим од 50 t дневно	
г)	Депоније, искључујући депоније инертног отпада		Са капацитетом већим од 10 t дневно или укупним капацитетом већим од 25000 t	
д)	Постројења за одлагање или рециклажу лешева		Са капацитетом трети-	

	животиња и животињског отпада	рања већим од 10 t дневно		
ђ)	Општинска постројења за третирање отпадних вода	Са капацитетом за више од 100 000 еквивалентних становника		
е)	Независна постројења за прераду отпадних вода која пружају услуге делатностима из овог прилога	Са капацитетом већим од 10 000 m ³ на дан		
6	Производња папира и производа од дрвета и прерада			
а)	Индустријска постројења за производњу пулпе из дрвене грађе или сличних влакнастих материјала	Сви	10 запослених	
б)	Индустријска постројења за производњу папира и картона и других производа од дрвета (као што су иверица, лесонит и шперплоча)	Са производним капацитетом већим од 20 t дневно		
в)	Индустријска постројења за заштиту дрвета и производа од дрвета хемикалијама	Са производним капацитетом већим од 50 m ³ дневно		
7	Интензивна производња стоке и рибарство			
а)	Постројења за интензивно гајење живине и свиња	i) са 40.000 места за живину	10 запослених	
		ii) са 2.000 места за свиње		
		iii) са 750 места за крмаче		
б)	Интензивно рибарство	1 000 t рибе и шкољки годишње		
8	Животињски и биљни производи из прехранбеног сектора			
а)	Кланице	Са капацитетом већим од 50 t закланих животиња дневно	10 запослених	
б)	Прерада и обрада за потребе производње прехранбених производа пореклом од:	1) животињских сировина (осим млека)		Са капацитетом већим од 75 t готових производа дневно
	2) биљних сировина	Са капацитетом готових производа већим од 300 t дневно (прос. вред. квартално)		
в)	Прерада и обрада млека	Са капацитетом прераде већим од 200 t млека дневно (прос. год. вредност)		
9	Остале делатности			
а)	Постројења за претходну обраду (поступци као што је прање, избељивање, мерцеризација) или фарбање влакана и текстила	Са капацитетом третирања већим од 10 t дневно	10 запослених	
б)	Постројења за штављење коже	Са капацитетом третирања већим од 12 t готових производа дневно		
в)	Постројења за површински третман материјала, предмета или производа помоћу органских растварача, посебно за штампање, превлачење, одмашћивање, заштиту од воде, фарбање, чишћење и импрегнирање	Са потрошњом већом од 150 kg на сат или 200 t годишње		
г)	Постројења за производњу угљеника (тешко	Сви		

	сагоривог угља) или електрографита спаљивањем или графитизацијом		
д)	Постројења за градњу и фарбање или скидање боје са бродова	За бродове веће од 100 m	
* Просечан број запослених у извештајној години израчунава се тако што се укупан збир запослених крајем сваког месеца током године, укључујући лица која обављају привремене и повремене послове као и запослене у иностранству, подели са дванаест.			

ЛИСТА 2.

СПИСАК ДЕЛАТНОСТИ И МИНИМАЛНЕ ГРАНИЧНЕ ВРЕДНОСТИ
ЗА ИЗВЕШТАВАЊЕ ЗА ЛОКАЛНЕ РЕГИСТРЕ ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА

Бр.	Делатност	Минималне граничне вредности капацитета
1	Енергетски сектор	
1.1.	Постројења за производњу електричне енергије, водене паре, топле воде, технолошке паре или загрејаних гасова (термоелектране, топлане, гасне турбине, постројења са мотором са унутрашњим сагоревањем, остали уређаји за сагоревање), укључујући и парне котлове, у постројењима за сагоревање уз коришћење свих врста горива	Са снагом од 1 до 50 MW
1.2.	Постројења за суву дестилацију угља (плинаре, тињајуће пећи и др.)	Сви
1.3.	Постројење за производњу минералних уља и мазива (дестилацијом, рафинацијом или други начин)	Сви
2	Производња и прерада метала	
2.1.	Постројења за производњу сировог гвожђа или челика (примарно или секундарно топљење) укључујући континуални поступак ливења	Сви они који нису наведени у Листи I
2.2.	Постројења за прераду у црној металургији:	Сви они који нису наведени у Листи I
	i. вруће ваљаонице	
	ii. ковачнице са једним или више чекића или маљева	
	iii. за наношење површинских заштитних металних слојева у растопљеном стању	
2.3.	Ливнице црне металургије	Сви они који нису наведени у Листи I
2.4.	Постројења за топљење укључујући и израду легура од обојених метала, као и израду корисних нуспроизвода (рафинација, ливење, итд)	Сви они који нису наведени у Листи I
2.5.	Постројења за површинску обраду метала и пластичних материјала коришћењем електролитичких или хемијских поступака	Сви они који нису наведени у Листи I
2.6.	Постројења за производњу или склапање моторних возила и производњу мотора за моторна возила ((аутомобили, аутобуси, теретна возила, пољопривредна, грађевинска и рударска механизација као и друга возила на моторни погон)	Сви
2.7.	Постројења за производњу батерија и акумулатора	Сви
2.8.	Постројења за експлозивно деформисање метала	Сви
2.9.	Постројења за припрему, обогаћивање, печење и синтеровање металних руда, као и искоришћавање јаловине	Сви
3	Минерална индустрија	
3.1.	Површински копови минералних сировина	Сви они који нису наведени у Листи I
3.2.	Вађења тресета	Површина терена за експлоатацију је од 20 ha до 100 ha
3.3.	Подземна експлоатација минералних сировина	Сви
3.4.	Постројења за производњу цементног клинкера, цемента и креча у ротационим или другим пећима	Сви они који нису наведени у Листи I

3.5.	Постројења за производњу стакла и стаклених влакана, укључујући производњу стакла које се добија прерадом старог стакла	Капацитета до 20 t на дан	
3.6.	Постројења за топљење минералних материја, укључујући и производњу минералних влакана	Капацитета до 20 t на дан	
3.7.	Постројења за производњу керамичких производа печењем (плочице, санитарна галантерија, кућни прибор од керамике и порецелана и слично) као и производња грађевинског материјала печењем (цреп, цигла и слично)	Капацитета од 40 t до 75 t на дан	
3.8.	Постројења за производњу асфалтних мешавина укључујући мобилна постројења	Капацитета преко 50 t на сат	
4	Хемијска индустрија		
4.1.	Обрада полупроизвода и производња хемикалија	Сви они који нису наведени у Листи I	
4.2.	Самостална постројења за производњу, прераду, формирање и паковање базних органских и неорганских хемикалија, вештачких ђубрива на бази фосфора, азота и калијума (проста и сложена хемијска ђубрива) производа за заштиту биља, као и биоцида, фармацеутских и козметичких производа, пластичних маса, експлозива, боја и лакова, детергентна и средстава за одржавање хигијене и чишћење и др.	Сви они који нису наведени у Листи I	
5	Управљање отпадом и отпадним водама		
5.1.	Постројења за одлагање, прераду или уништавање животињских лешева или отпадака животињског порекла	Капацитета од 1 до 10 t на дан	
6	Производња папира и производа од дрвета и прерада		
6.1.	Постројења за производњу папира и картона	Сви они који нису наведени у Листи I	
6.2.	Постројења за производњу производа од целулозе и других производа од дрвета (иверица, лесонит, медијанпан и шпер плоча)	Сви они који нису наведени у Листи I	
6.3.	Постројења за прераду, обраду и оплемењивање дрвета	Сви они који нису наведени у Листи I	
7	Интензивна производња стоке и рибарство		
7.1.	Објекти за интензиван узгој и држање живине	i. за бројлере	Капацитета од 30.000 до 85.000 места
		ii. за живину (укључујући и ловну перад)	Капацитета од 10.000 до 40.000 места
7.2.	Објекти за интензиван узгој свиња и крмача	i. за свиње	Капацитета од 1.000 до 2.000 места
		ii. за крмаче	Капацитета од 450 до 750 места
7.3.	Објекти за интензиван узгој говеда	Капацитета више од 200 места	
7.4.	Објекти за интензиван узгој животиња са племенитим крзном	Капацитета преко 1000 места	
7.5.	Интензиван узгој риба у базенима и рибњацима	i. за салмониде	Годишње производње више од 10 t
		ii. за циприниде	Површине рибњака више од 5 ha
8	Животињски и биљни производи из прехранбеног сектора		
8.1.	Постројења за производњу, третман, прераду или обраду производа из:	i. сировина животињског порекла (осим млека)	Капацитета од 10 t до 75 t на дан
		ii. сировина биљног порекла	Капацитета од 30 t до 300 t на дан
8.2.	Постројења за прераду, паковање и конзервирање меса, поврћа и воћа	Капацитета преко 10 t на дан	

8.3.	Постројења за производњу хране за животиње осим мешаоница сточне хране за сопствене потребе		Капацитета преко 5 t на дан
8.4.	Постројења за обраду, третман и прераду млека		Капацитета од 5 до 200 t на дан
8.5.	Постројења за захватање и прераду подземних вода, пуњење и паковање		Сви
8.6.	Постројења за производњу пива		Капацитета преко 3000 t годишње
8.7.	Постројења за производњу слада и квасца		Капацитета преко 200 t годишње
8.8.	Постројења за производњу слаткиша или сирупа		Капацитета преко 5.000 t годишње
8.9.	Постројења за производњу:	i. алкохолних пића	Капацитета преко 10.000 l/дан
		ii. безалкохолних пића	Капацитета преко 20.000 l/дан
		iii. сирћета	Капацитета преко 10.000 l/дан
8.10.	Постројења за клање животиња		Капацитета од 3 t до 50 t на дан
8.11.	Постројења за прераду рибе		Капацитета преко 1 t дневно
8.12.	Постројења за производњу рибљег брашна или рибљег уља		Сви
8.13.	Постројења за производњу и прераду скроба		Капацитета преко 100 t дневно
8.14.	Постројења за производњу или рафинирање шећера коришћењем шећерне репе или сировог шећера		Сва постројења која нису на Листи I
8.15.	Млинови и сушаре		Капацитета преко 200 t дневно
8.16.	Хладњаче (без погона за прераду сировине)		Капацитета преко 10 t расхладног флуида у систему
8.17.	Производња меласе		Сви
9	Остале делатности		
9.1.	Постројења за производњу вештачких минералних влакана		Сви
9.2.	Постројења за брикетирање угља		Сви
9.3.	Постројења за производњу бетона – бетоњерке, укључујући и мобилна постројења		Капацитета преко 30 t на сат
9.4.	Постројења за рециклажу, регенерацију или уништавање експлозивних материја		Сви
9.5.	Постројења за прераду дувана		Капацитета преко 10.000 t годишње
9.6.	Постројења за производњу био гаса		Сви
9.7.	Крематоријуми		За насеља преко 40 000 становника
9.8.	Објекти за снабдевање моторних возила горивом (бензинске пумпе)	i. у насељима	Складишног капацитета преко 300 m ³
		ii. у ненасељеним подручјима	Складишног капацитета преко 700 m ³
9.9.	Постројења за производњу и прераду гуме и каучука		Сви
9.10.	Постројења за вулканизирање природног или синтетичког каучука уз коришћење сумпора или сумпорних једињења		Сви
9.11.	Постројења за предтретман влакана, тканина и папира (прање, белјење, мерцеризација, штампање, хемијски третман) или бојење влакана или тканина		Капацитета до 10 t на дан
9.12.	Постројења за штављење и обраду коже		Капацитета до 12 t на дан
9.13.	Бродоградилшта (производња и/или поправка бродских трупова или мотора или делова брода)		Дужине брода 20 m или више
9.14.	Производња и поправка ваздухоплова		Сви објекти са изузетком радова на редовном одржавању ваздухоплова
9.15.	Производња шинских возила		Сви

СПИСАК ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА

Редни број	CAS број	Загађујућа материја
1	74-82-8	Метан (CH ₄)
2	630-08-0	Угљен моноксид (CO)
3	124-38-9	Угљен диоксид (CO ₂)
4		Флуороугљоводоници (HFCS)
5	10024-97-2	Азот субоксид (N ₂ O)
6	7664-41-7	Амонијак (NH ₃)
7		Неметанска испарљива органска једињења (NMVOC)
8		Азотни оксиди (NO _x /NO ₂)
9		Перфлуороугљоводоници (PFCS)
10	2551-62-4	Сумпор хексафлуорид (SF ₆)
11		Сумпорни оксиди (SO _x /SO ₂)
12		Укупни азот
13		Укупни фосфор
14		Хидрохлорофлуороугљоводоници (HCFCs)
15		Хлорофлуороугљеници (CFCs)
16		Халони
17		Арсен и једињења арсена (као As)
18		Кадмијум и једињења кадмијума (као Cd)
19		Хром и једињења хрома (као Cr)
20		Бакар и једињења бакра (као Cu)
21		Жива и једињења живе (као Hg)
22		Никл и једињења никла (као Ni)
23		Олово и једињења олова (као Pb)
24		Цинк и једињења цинка (као Zn)
25	15972-60-8	Алахлор
26	309-00-2	Алдрин
27	1912-24-9	Атразин
28	57-74-9	Хлордан
29	143-50-0	Хлордекан
30	470-90-6	Хлорфенвинфос
31	85535-84-8	Хлоро-алкани, C10-C13
32	2921-88-2	Хлорпирофос
33	50-29-3	ДДТ
34	107-06-2	1,2-дихлоретан (EDC)
35	75-09-2	Дихлорметан (DCM)
36	60-57-1	Диелдрин
37	330-54-1	Диурон
38	115-29-7	Ендосулфан
39	72-20-8	Ендрин
40		Халогенована органска једињења (као АОХ)
41	76-44-8	Хептахлор
42	118-74-1	Хексахлоробензен (HCB)
43	87-68-3	Хексахлоробутадиен (HCBd)
44	608-73-1	1,2,3,4,5, 6-хексахлороциклохексан (HCH)
45	58-89-9	Линдан
46	2385-85-5	Мирекс
47		PCDD +PCDF (диоксини+фурани) (као Теq)
48	608-93-5	Пентахлоробензен

49	87-86-5	Пентахлорофенол (PCP)
50	1336-36-3	Полихлоровани бифенили (PCBs)
51	122-34-9	Симазин
52	127-18-4	Тетрахлороетилен (PER)
53	56-23-5	Тетрахлорометан (TCM)
54	12002-48-1	Трихлоробензени (TCBs) (svi izomeri)
55	71-55-6	1,1,1-трихлороетан
56	79-34-5	1,1,2,2-тетрахлороетан
57	79-01-6	Трихлороетилен
58	67-66-3	Трихлорометан
59	8001-35-2	Токсафен
60	75-01-4	Винил хлорид
61	120-12-7	Антрацен
62	71-43-2	Бензен
63		Бромовани дифенилети (PBDE)
64		Нонилфенол и нонилфенол етоксилати (NP/NPEs)
65	100-41-4	Етил бензен
66	75-21-8	Етилен оксид
67	34123-59-6	Изопротурон
68	91-20-3	Нафтаген
69		Органокалајна једињења (као укупни Sn)
70	117-81-7	Ди-(2-етил хексил) фталат (DEHP)
71	108-95-2	Феноли (као укупни C)
72		Полициклични ароматични угљоводоници (PAHs)
73	108-88-3	Толуен
74		Трибутилкалај и једињења (као укупни трибутилкалај)
75		Трифенилкалај и једињења (као укупни трифенилкалај)
76		Укупни органски угљеник (TOC) (укупни C или COD/3)
77	1582-09-8	Трифлуралин
78	1330-20-7	Ксилени (о-, м- и п- ксилен) (као укупни ксилени)
79		Хлориди (као укупни Cl)
80		Хлор и неорганска једињења (као HCl)
81	1332-21-4	Азбест
82		Цијаниди (укупни CN)
83		Флуориди (укупни F)
84		Флуор и неорганска једињења (као HF)
85	74-90-8	Цијановодоник (HCN)
86		Суспендоване честице (PM10)
87	1806-26-4	Октилфеноли и октилфенол етоксилати
88	206-44-0	Флуорантен
89	465-73-6	Исодрин
90	36355-1-8	Хексабромобифенил
91	191-24-2	Бензо (g,h,i) перилен

ОПШТИ ПОДАЦИ О ИЗВОРУ ЗАГАЂИВАЊА

Извештај за годину

ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ	
Порески идентификациони број (ПИБ)	
Матични број предузећа	
Пун назив предузећа	
Адреса	Место
	Шифра места
	Поштански број
	Улица и број
	Телефон
	Телефакс
E mail	
Општина	
Шифра општине	
Шифра претежне делатности	

ПОДАЦИ О ОДГОВОРНОМ ЛИЦУ	
Име и презиме	
Функција	
Телефон	

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ОДГОВОРНОМ ЗА САРАДЊУ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	
Име и презиме	
Функција	
Телефон	
E mail	

ПОДАЦИ О ПОСТРОЈЕЊУ КОЈЕ ЈЕ ИЗВОР ЗАГАЂИВАЊА	
Назив постројења	
Адреса	Место
	Шифра места
	Поштански број
	Улица и број
	Телефон
	Телефакс
E mail	
Општина	
Шифра општине	
Географске координате постројења	N
	E
PRTR код постројења	

¹ Попуњава се један од приказаних начина означавања географске ширине и дужине.

Под материјалном и кривичном одговорношћу потврђујем да су у извештају дате информације истините, а количине и вредности тачне и одређене или процењене у складу са важећом законском регулативом Републике Србије.		
Име и презиме одговорне особе		Овера и печат
Потпис		
Датум		

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ИСПУСТА У ВАЗДУХ, ВОДЕ И ТЛО И ПРОИЗВОДЊЕ ОТПАДА У ПОСТРОЈЕЊУ	
Укупан број испуста у ваздух	
Укупан број испуста у воде	
Укупан број испуста на/у тло	
Укупан број врста отпада	

ПОДАЦИ О РЕЖИМУ РАДА У ПОСТРОЈЕЊУ		
Режим рада	Континуалан	
	Семи континуалан	
	Сезонски	
	Почетак сезоне (месец)	
	Крај сезоне (месец)	
Број смена дневно	Једна	
	Две	
	Три	
Број радних дана	недељно	
	годишње	
	сезонски	

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА У ПОСТРОЈЕЊУ		
Укупан број запослених у постројењу	Стално	
	Повремено	
Број запослених по сменама	Прва смена	
	Друга смена	
	Трећа смена	

ПОДАЦИ О КОРИШЋЕНИМ ГОРИВИМА У ПОСТРОЈЕЊУ	
Гориво бр. 1.	
Назив горива	
Тип горива	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Гориво бр. 2.	
Назив горива	
Тип горива	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Гориво бр. 3.	
Назив горива	
Тип горива	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Гориво бр. 4.	
Назив горива	
Тип горива	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

ПОДАЦИ О ПРОИЗВОДИМА ИЗ ПОСТРОЈЕЊА	
Производ бр. 1.	
Шифра производа	
Назив производа	
Опис	
Јединица мере	
Годишња производња	
Инсталирани капацитет	
Просечно ангажовани капацитет	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Производ бр. 2.	
Шифра производа	
Назив производа	
Опис	
Јединица мере	
Годишња производња	
Инсталирани капацитет	
Просечно ангажовани капацитет	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Производ бр. 3.	
Шифра производа	
Назив производа	
Опис	
Јединица мере	
Годишња производња	
Инсталирани капацитет	
Просечно ангажовани капацитет	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Производ бр. 4.	
Шифра производа	
Назив производа	
Опис	
Јединица мере	
Годишња производња	
Инсталирани капацитет	
Просечно ангажовани капацитет	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Производ бр. 5.	
Шифра производа	
Назив производа	
Опис	
Јединица мере	
Годишња производња	
Инсталирани капацитет	
Просечно ангажовани капацитет	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

ПОДАЦИ О СИРОВИНАМА У ПОСТРОЈЕЊУ	
Сировина бр. 1.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Сировина бр. 2.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Сировина бр. 3.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Сировина бр. 4.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Сировина бр. 5.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

Сировина бр. 5.	
Хемијски назив (по IUPAC-у)	
Трговачко име	
Агрегатно стање при лагеровању	
Јединица мере	
Потрошња на дан	
Начин лагеровања	
Максимални капацитет лагера	
Просечна количина на лагеру	

ЕМИСИЈЕ У ВАЗДУХ

ПОДАЦИ О ИЗВОРУ		
Број и назив извора	Број	
	Назив	
Врста извора	Енергетски	
	Индустријски	
Географска дужина и ширина	N	
	E	
Надморска висина (m _n v)		
Инсталирана топлотна снага на улазу (MW _{th}) ²		
Годишња искоришћеност капацитета (%)		
Висина извора (m)		
Унутрашњи пречник извора на врху (m)		
Средња годишња температура излазних гасова на мерном месту (°C)		
Средња годишња брзина излазних гасова на мерном месту (m/s)		
Средњи годишњи излазни проток на мерном месту (m ³ N/h)		
Режим рада извора	Континуалан	
	Дисконтинуалан	

ПОДАЦИ О РАДУ		
Број радних дана извора годишње		
Број радних сати извора на дан		
Укупни број радних сати годишње		
Расподела годишњих емисија по сезонама (%)	Зима (Дец, Јан, Феб)	
	Пролеће (Мар, Апр, Мај)	
	Лето (Јун, Јул, Авг)	
	Јесен (Сеп, Окт, Нов)	

ПОДАЦИ О КОРИШЋЕНОМ ГОРИВУ ²				
Гориво	Гориво 1	Гориво 2	Гориво 3	Гориво 4
Назив горива				
Укупна годишња потрошња (t)				
Доња топлотна моћ горива (kJ/kg)				
Састав горива (мас. %)	S			
	N			
	Cl			

²Само за енергетске изворе

НАПОМЕНА: За сваки извор емисија загађујућих материја у ваздух, попуњава се посебан образац.

ЕМИСИЈЕ У ВОДЕ

ПОДАЦИ О ИСПУСТУ			
Број и назив испуста	Број		
	Назив		
Врста отпадне воде која се испушта	Санитарне		
	Технолошке		
	Расходне		
	Атмосферске		
Географске координате испуста ^{1.}	N		
	E		
Режим рада испуста	Континуалан		
	Дисконтинуалан		
Пројектовани капацитет испуста (l/s)			
Временски период испуштања (дан/год)			
Укупне количина испуштене отпадне воде у извештајној години на испусту (m ³ /год)			
Врста реципијента			
Назив реципијента			
Слив			

ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА			
Нема постројења за пречишћавање отпадних вода			
Уређаји у постројењу за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)	Механичко пречишћавање		
	Решетка		
	Сито, механички филтер		
	Песколов		
	Аерисани песколов		
	Таложник - уздужни		
	Таложник - ламинарни		
	Таложник - радијални		
	Сепаратор масти и уља		
	Флотатор		
	Пешчани филтер		
	Хемијско пречишћавање		
	Уређај за неутрализацију		
	Уређај за детоксикацију		
	Јонска измена		
	Хлорисање		
	Озонизација		
	Биолошко пречишћавање		
	Лагуна		
	Аерациони базен		
	Био-филтер		
	Био-диск		
	Нитрификација		
	Денитрификација		
	Ферментација муља		
	Уређаји за измену топлоте		
	Природна измена топлоте-базени, лагуне		
Расходни торањ - природна циркулација ваздуха			
Расходни торањ - присилна циркулација ваздуха			
Затворени расходни уређаји			

НАПОМЕНА: За сваки извор емисија загађујућих материја у воде, попуњава се посебан образац.

ВОДОВОДНИ СИСТЕМИ *

Укупна површина територије општине (ha)			
Процент укупног становништва прикљученог на водовод (%)			
Количина произведене воде (m ³ /год)			
Укупна количина воде испоручена свим потрошачима (m ³ /год)			
Укупна количина воде испоручена становништву (m ³ /год)			
Укупна количина воде испоручена индустрији и другим институцијама (m ³ /год)			
Главни индустријски потрошачи воде	Назив	Шифра претежне делатности	Количина испоручене воде (m ³ /год)

КАНАЛИЗАЦИОНИ СИСТЕМИ *

Процент укупног становништва прикљученог на канализацију (%)		
Да ли се врше мерења количина отпадних вода на канализационом систему?	Волуметријски	
	Мерном опремом	
Да ли се врши контрола квалитета отпадних вода (Унети број пута годишње)	На систему	
	На изливу	

* Попуњавају само Јавно комунална предузећа.

ЕМИСИЈЕ У ТЛО

ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ ОДЛАГАЊА			
Број и назив локације на коју се одлаже отпад	Број		
	Назив		
Географске координате локације ¹ .		N	
		E	
Врста отпада који се одлаже			
Индексни број отпада који се одлаже			
Количина одложеног отпада у току извештајне године (t/год)			
Укупна количина одложеног отпада (t)			
Операција одлагања	Одлагање отпада на/у тло (D2)		
	Дубоко убризгавање (D3)		

ПОДАЦИ О БИЛАНСУ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА					
Назив загађујуће материје	CAS број	Концентрација загађујуће материје у отпаду	Количина загађујућих материја у одложеном отпаду	Начин одређивања ³ .	Метода одређивања
		mg/kg с.м.	kg/god ² .		

¹. Попуњава се један од приказаних начина означавања географске ширине и дужине.

². Вредности се заокружују на једну децималу. Децимала се раздваја тачком.

³. Начин одређивања (1. - Мерење, 2. - Прорачун, 3. - Процена) - Унети један од бројева од 1 до 3

НАПОМЕНА: За сваки извор емисија загађујућих материја на/у тло, попуњава се посебан образац.

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

ВРСТЕ И КЛАСИФИКАЦИЈА ПРОИЗВЕДЕНОГ ОТПАДА												
Место настанка отпада												
Географске координате локације отпада ^{1.}	N											
	E											
Врста отпада												
Опис отпада												
Назив отпада												
Категорија отпада - Q листа ^{2.}	Q											
Индексни број отпада из Каталога отпада ^{2.}												
Карактер отпада ^{3.}	Инертан											
	Неопасан											
	Опасан											
Извештај о испитивању отпада	Број:											
	Датум издавања:											
Ознака опасне карактеристике отпада ^{2.}	H		/	H		/	H					
Категорија опасног отпада према пореклу и саставу ^{2.}	Y		/	Y		/	Y					
Физичко стање отпада ^{3.}	Чврста материја – прах											
	Чврста материја- комади											
	Вискозна паста											
	Течна материја											
	Талог											
Компоненте које отпад чине опасним	CAS број	Хемијски назив									Садржај опасне материје (kg о.м. / kg отпада)	
КОЛИЧИНЕ ОТПАДА ^{4.}												
Количина произведеног отпада у извештајној години (t)												
Стање привременог складишта на дан	1. јануар											
	31. децембар											
Начин одређивања количина отпада ^{5.}												

^{1.} Попуњава се један од приказаних начина означавања географске ширине и дужине.

^{2.} У сваку ћелију треба унети по једну цифру

^{3.} Означити са X

^{4.} Количине отпада се дају заокружене на једну децималу уколико су количине мање од 10 t. Ако су количине веће од 10 t онда се заокружују на целу тону.

^{5.} Начин одређивања количина отпада (1. - Мерење, 2. - Прорачун, 3. - Процена) - Унети један од бројева од 1 до 3

НАПОМЕНА: За сваку врсту отпада попуњава се посебан образац.

